

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Gentstraat 68-74 (Oudenaarde, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2022A390
Januari 2022

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert NV
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Aaron Willaert

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksopdracht.....	9
1.2.1	Doelstelling.....	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie vindplaatsen	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	12
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	12
1.4	Assessmentrapport.....	13
1.4.1	Introductie tot het projectgebied.....	14
1.4.1.1	Ruimtelijke situering.....	14
1.4.1.2	Geplande werken.....	15
1.4.2	Fysisch geografische en geologische situatie	17
1.4.2.1	Landschappelijke situering	17
1.4.2.2	Tertiaire lithostratigrafie	21
1.4.2.3	Quartaire lithostratigrafie	22
1.4.2.4	Bodemvormingsprocessen	23
1.4.3	Historische en archeologische voorkennis.....	24
1.4.3.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden	24
1.4.3.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	37
1.4.3.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen	39
1.4.3.4	Huidige gebruik en verstoringen.....	42
1.5	Synthese	45
2	Bibliografie.....	47

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).....	14
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).....	15
Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).....	16
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	18
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	18
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 10: Hoogteverloop, NW-ZO.	20
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).....	23
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).....	24
Figuur 15: Recent archeologisch onderzoek binnen een straal van 1 km (Bron: Geopunt).	35
Figuur 16: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Deventerkaart, ca. 1560 (Bron: NGI Cartesius).	39
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).....	40
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	41
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	41
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).....	42

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	43
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	43
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	44
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).....	44

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....	7
---	---

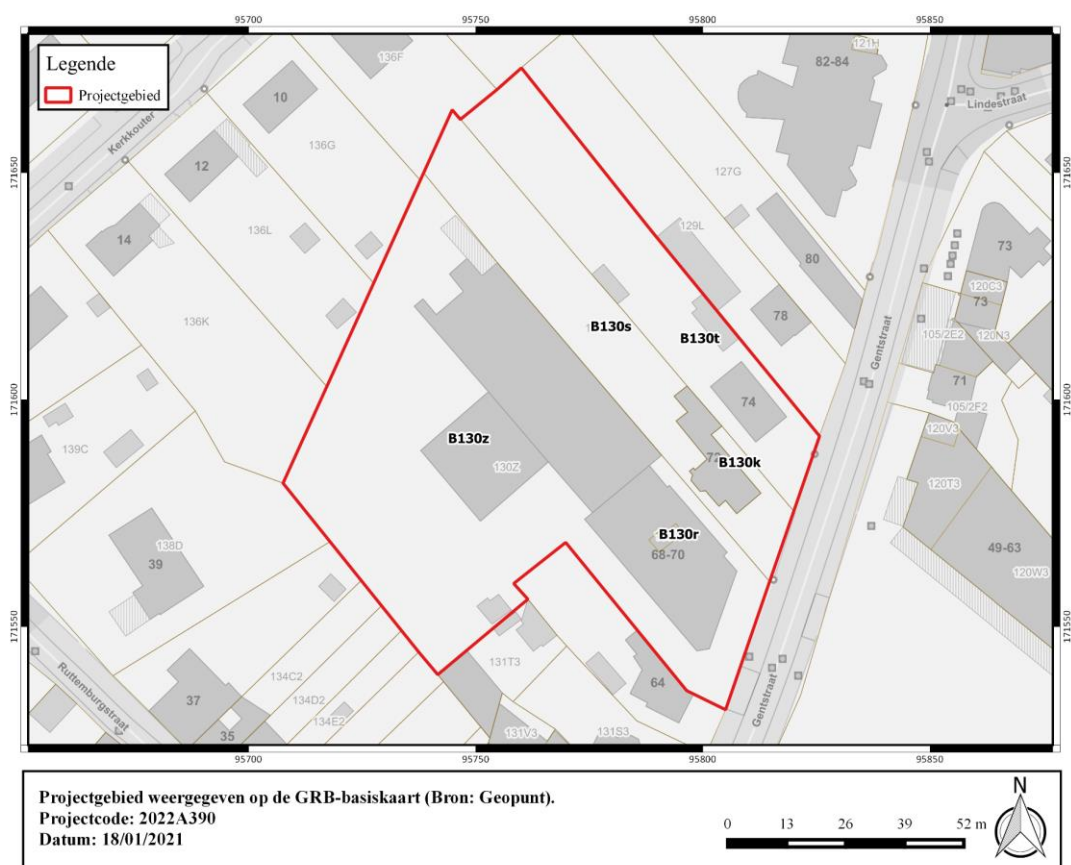
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

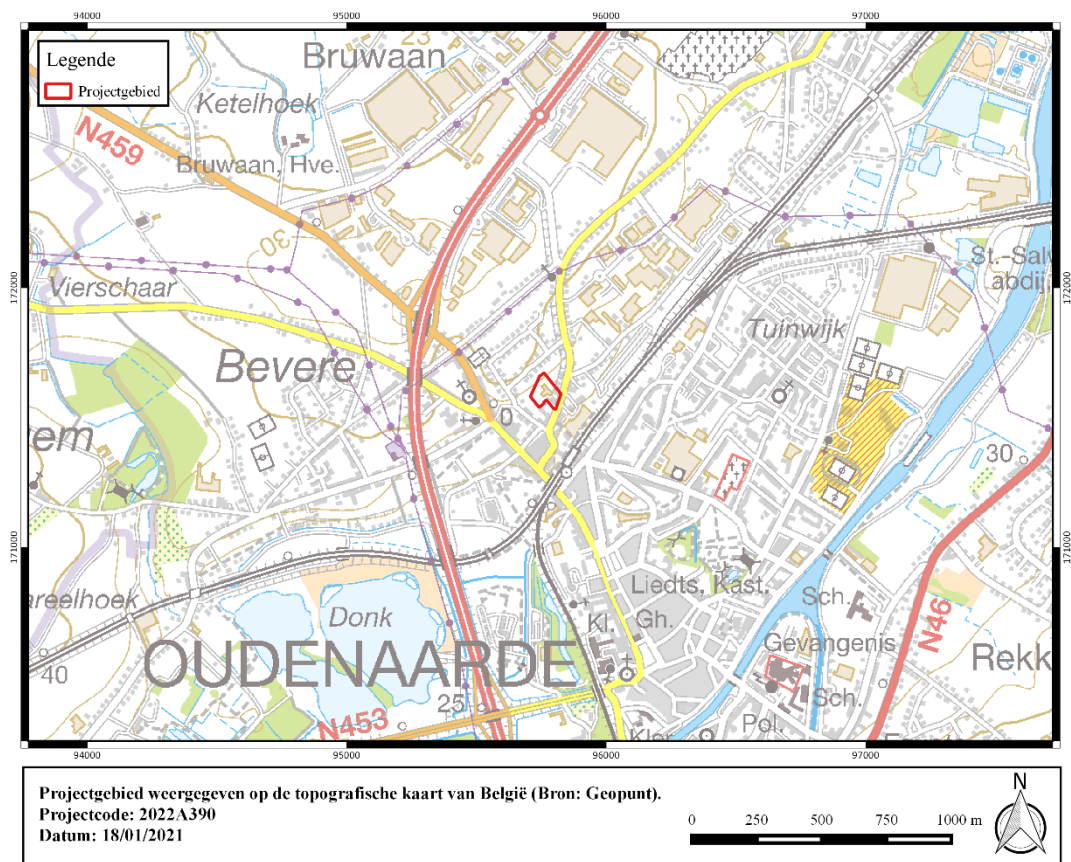
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Oudenaarde
	Deelgemeente	Bevere
	Postcode	9700
	Adres	Gentstraat 68-74
	Toponiem	Gentstraat 68-74
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 95651 Y _{min} = 171523 X _{max} = 95877 Y _{max} = 171680
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oudenaarde, Afdeling 8, Sectie B, nr's: 130z, 130s, 130t, 130k, 130r Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van de bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt ca. 9277 m², vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. Het plangebied is op heden bebouwd. Deze bebouwing dient eerst verwijderd te worden conform de sloopvoorwaarden opgenomen in het Programma van Maatregelen.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Oudenaarde Gentstraat 68-74 werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en de verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen

1.3.3 Historische context en bekende archeologie vindplaatsen

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek. De recente onderzoeken die voortvloeiden uit archeologienota's zijn geraadpleegd via loket.onroerend.erfgoed.be.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische bronnen, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen die zowel via Geopunt als via het Nationaal Geografisch Instituut (Cartesius) ter beschikking worden gesteld. Bijkomende cartografische bronnen zijn waar relevant bekomen via verder archiefonderzoek.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971, ter beschikking gesteld via Geopunt.

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

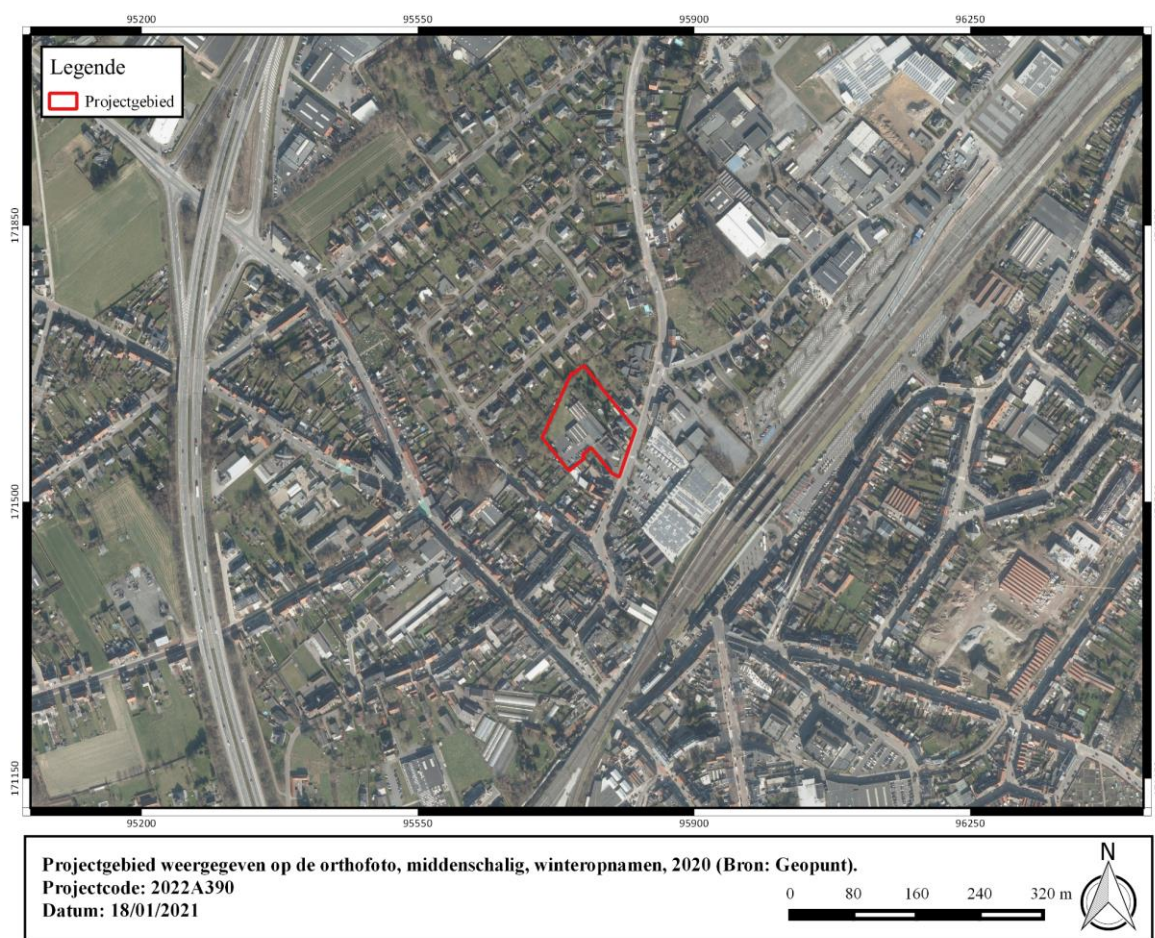

1.4.1 Introductie tot het projectgebied

1.4.1.1 Ruimtelijke situering

Het onderzoeksterrein is gelegen in Bevere, deelgemeente van Oudenaarde, in het zuiden van de provincie Oost-Vlaanderen. Bevere is een deels landelijk ‘voorgeborchte’ ten noorden van Oudenaarde, gelegen aan de linkse Schelde-oever en tot voor enkele decennia omgeven door jaarlijks overstromende Scheldemeersen. In het noorden grenst het dorp aan aan Eine, in het oosten aan Oudenaarde, in het zuiden aan Leupegem en Petegem en in het westen aan Moregem en Ooike.

Het plangebied zelf sluit ten oosten aan bij de Gentstraat. De overige zijden grenzen aan bebouwde percelen. De dorpskern van Bevere situeert zich ca. 250 meter ten noordwesten.

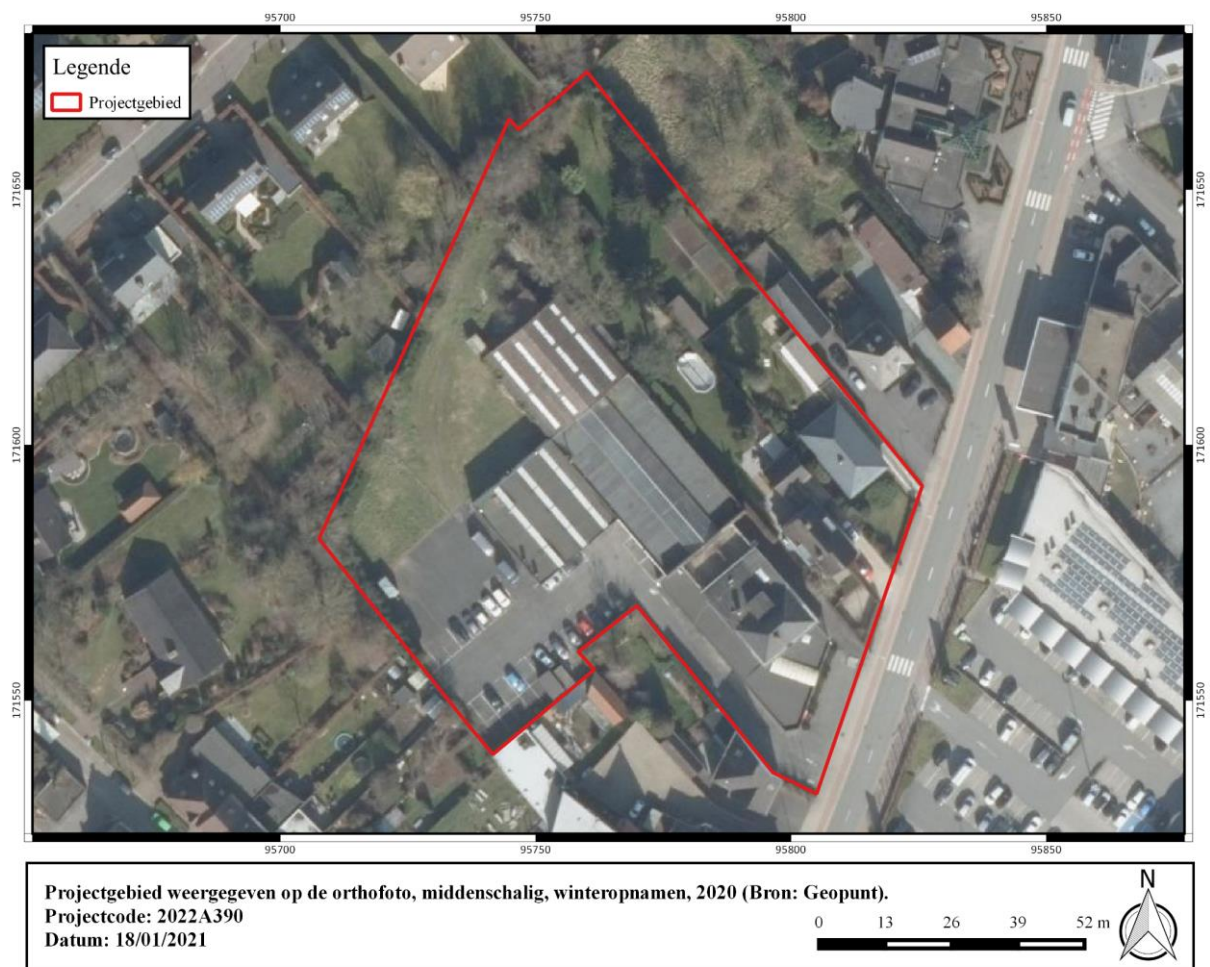
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Geplande werken

1.4.1.2.1 Bestaande toestand

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 9277 m².

Binnen de projectgrenzen situeert zich een auto-showroom, magazijnen en twee woningen met bijgebouwen. De huidige bebouwing heeft een gecombineerde oppervlakte van ca. 2700 m². Bijkomend is ca. 2200 m² van het terrein verhard en in gebruik als parkeergelegenheid, inrijlaan en oprit. De rest van het terrein bestaat uit groen- en tuinzone. In de tuinen van de woning zijn een aantal bomen aanwezig. In de tuin van huisnummer 72 situeert zich een bovengronds zwembad en een petanqueplein.

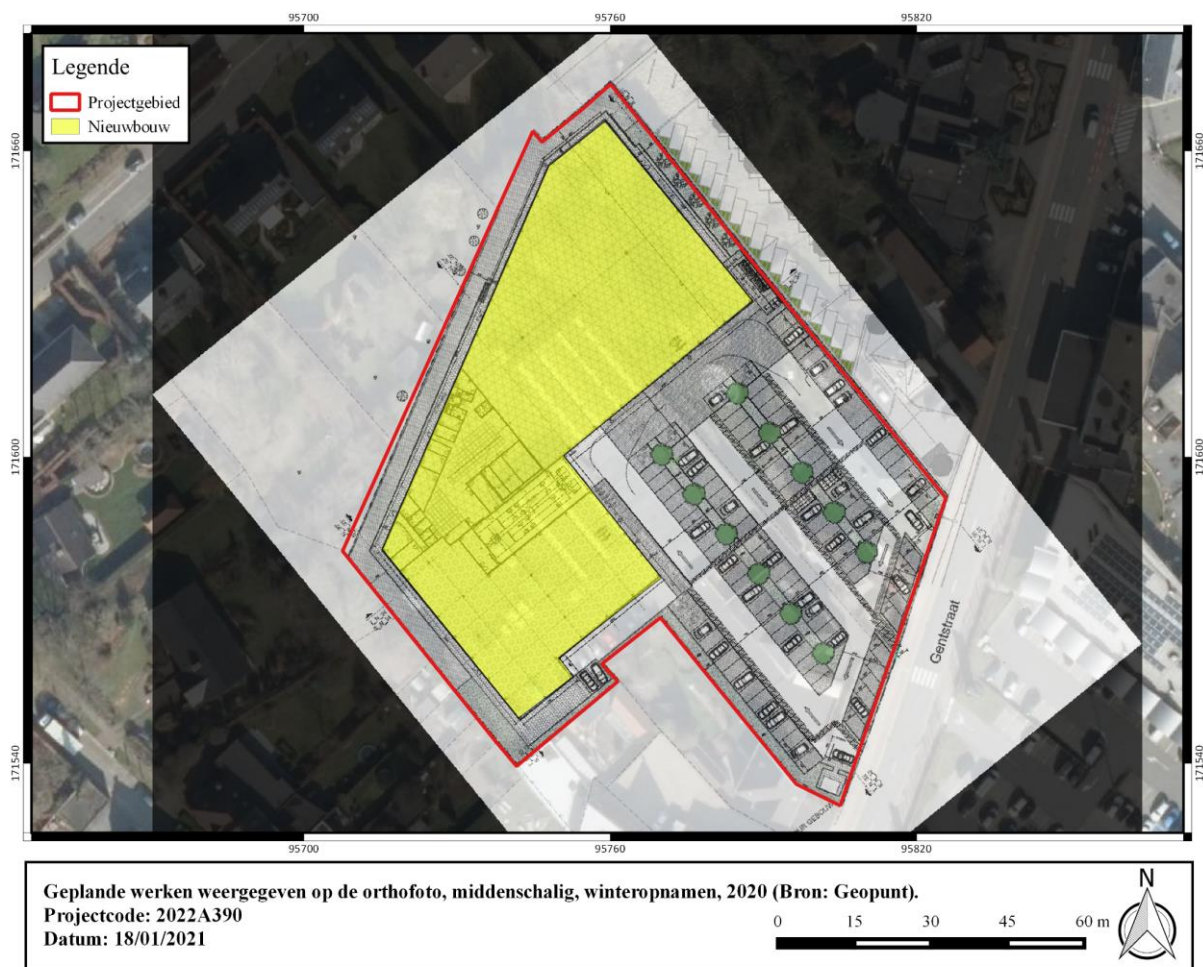

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.1.2.2 Ontworpen toestand

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw winkelpand met een footprint van ca. 3852 m². De nulpas van dit nieuw pand zal zich situeren op een hoogteligging van ca. 16.6 m TAW. De huidige terrein waar het pand wordt voorzien situeert zich op een hoogteligging van ca. 16 à 20 m TAW. Dit impliceert dat er in het uiterst noordwestelijk deel van het plangebied een uitgraving zal plaatsvinden tot ruim 3 meter onder het maaiveld. Deze afgraving neemt af naargelang de helling van het terrein. De nieuwbouw wordt gefundeerd door middel van paalfunderingen waarvan de diepte nog te bepalen is door ingenieursstudie. Het omliggende terrein wordt integraal verhard en in gebruik genomen als inrijlaan en parkeergelegenheid. Voor de buitenaanleg dient een bodemingreep gerekend te worden van ca. 50 cm-mv.

Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.2 Fysisch geografische en geologische situatie

1.4.2.1 Landschappelijke situering

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in stedelijke gebieden en havengebieden.

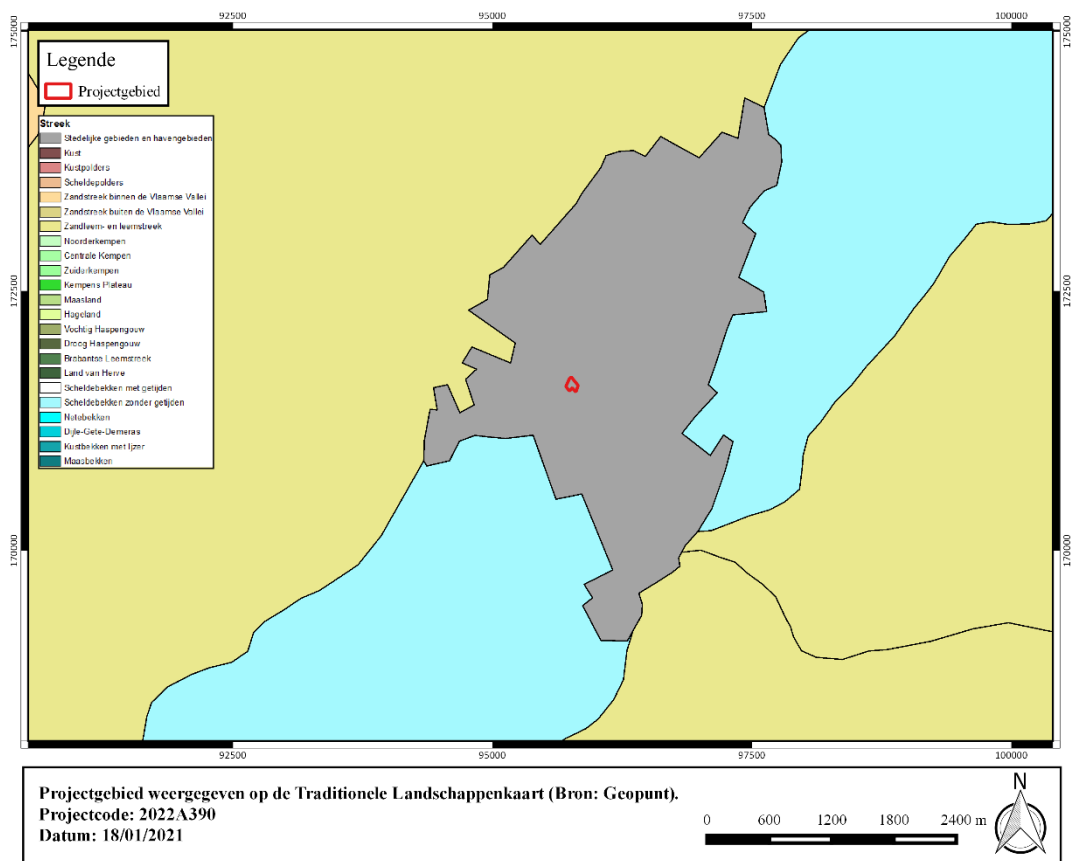
Het plangebied is gelegen op de zuidoostelijke helling van een lemige zandrug richting het alluvium van de Bovenschelde. De rug waarop het plangebied zich situeert is zelf een uitloper van de Vlaamse Ardennen. De vlakte van de Schelde maakt deel uit van de Vlaamse Vallei die morfologisch gekenmerkt wordt door een relatief vlak reliëf. Tijdens de beginfase van het Peniglaciaal heeft de Schelde een grote laterale uitbreiding gekend waardoor de volledige breedte van de vallei werd ingenomen. Aan dit sedimentpatroon komt een eind in het Tardiglaciaal dat wordt gekenmerkt door een beduidende klimaatsverbetering, op enkele koude fases na. Belangrijk is de hervatting van fluviatiele activiteit met in een eerste fase een uitschuring van de huidige valleien.

De afwatering in de omgeving van het plangebied gebeurt in essentie vanaf de kouterrug richting het alluvium. Ca. 500 meter ten zuiden van het plangebied loopt de beekvallei van de Maalbeek-Rietgracht. Het plangebied zelf is gelegen op een hoogteligging van ca. 16 – 21 m TAW en kent een sterk dalend verloop naar het zuidoosten, richting het alluvium van de Bovenschelde. Mogelijk ging de realisatie van de huidige bebouwing en verharding gepaard met reliëfwijzigingen. De omvang hiervan, of de impact op de bewaringstoestand van eventueel archeologisch erfgoed, is op basis van de beschikbare gegevens niet eenduidig te bepalen.

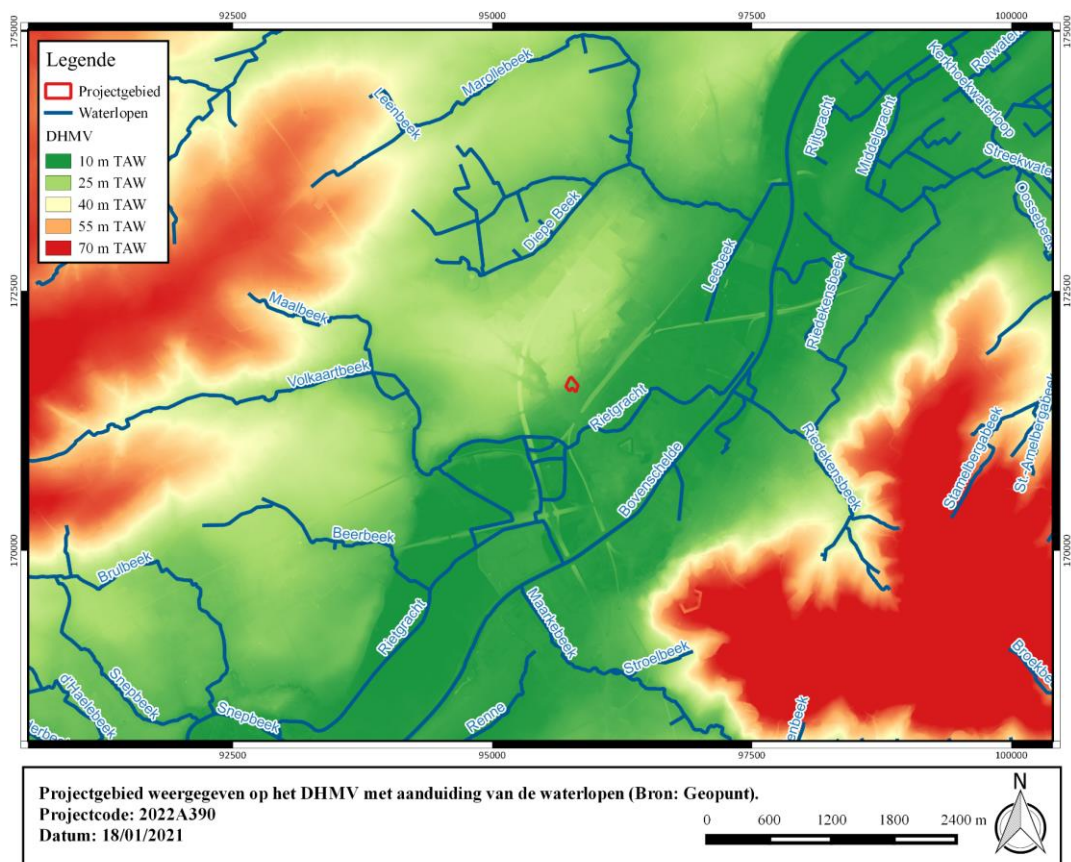
De landschappelijke situatie, een hogere rug op de rand van de Scheldevallei moet ongetwijfeld een aantrekkingskracht hebben gehad op rondtrekkende groepen jager-verzamelaars. De goed gedraineerde vruchtbare, zandleemgronden, moeten eveneens geschikt geweest zijn voor de eerste sedentaire gemeenschappen.

Hydrografisch is het plangebied gelegen in het Boven-Scheldebekken, deelbekken Scheldeheuvels.

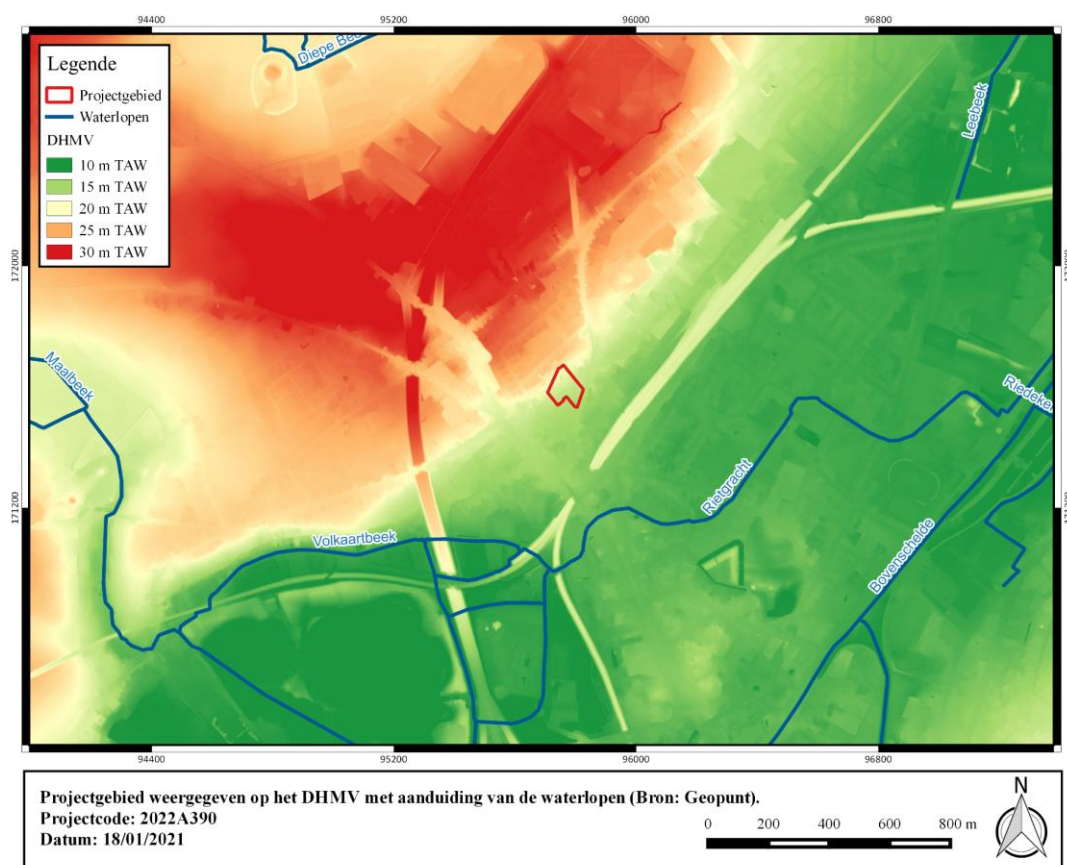

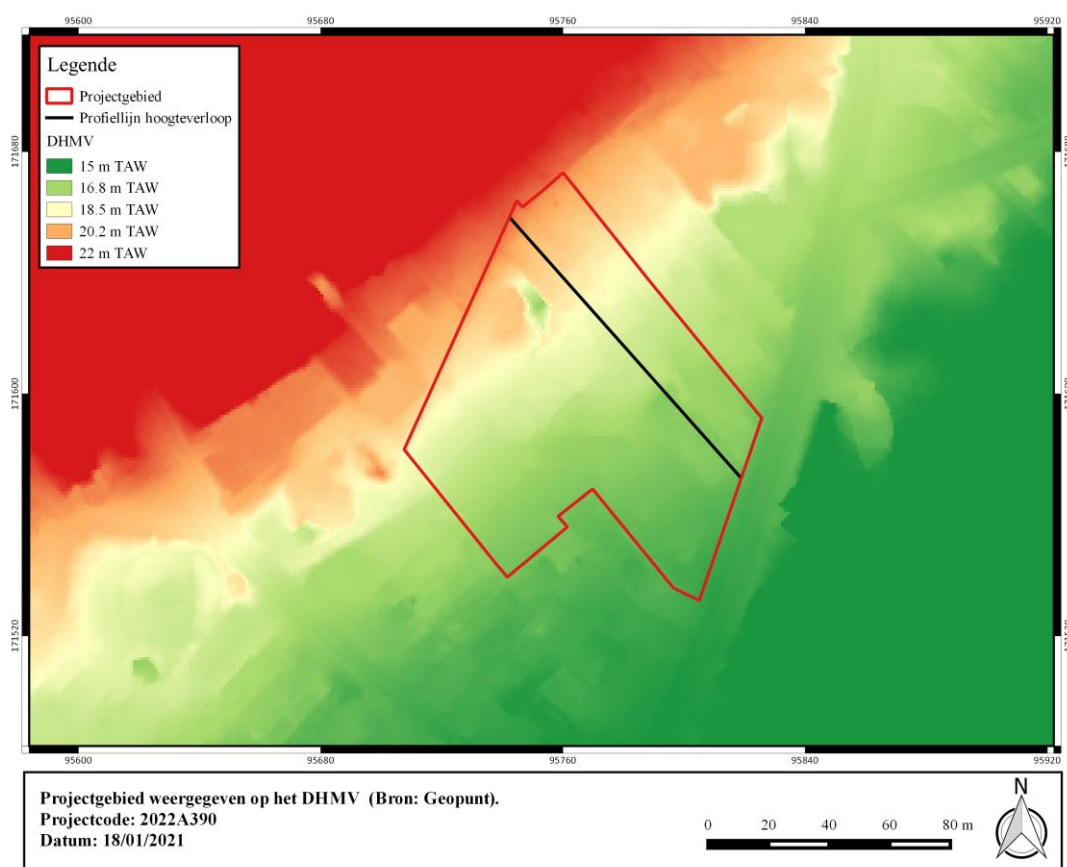
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

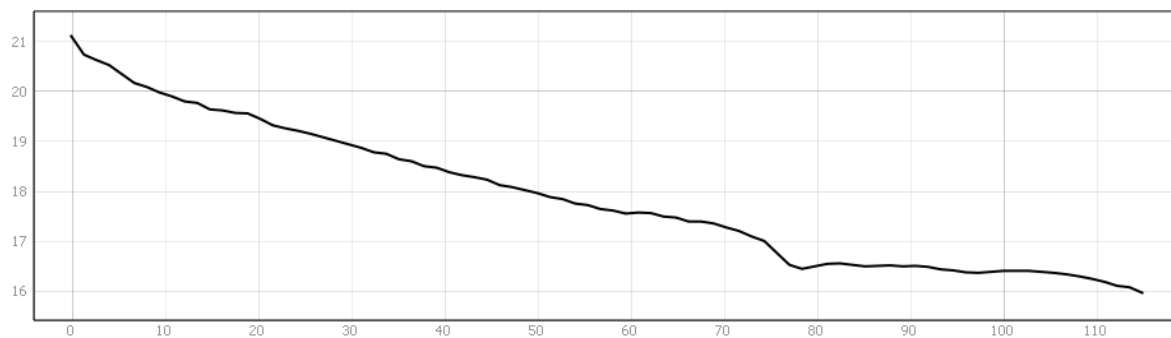

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

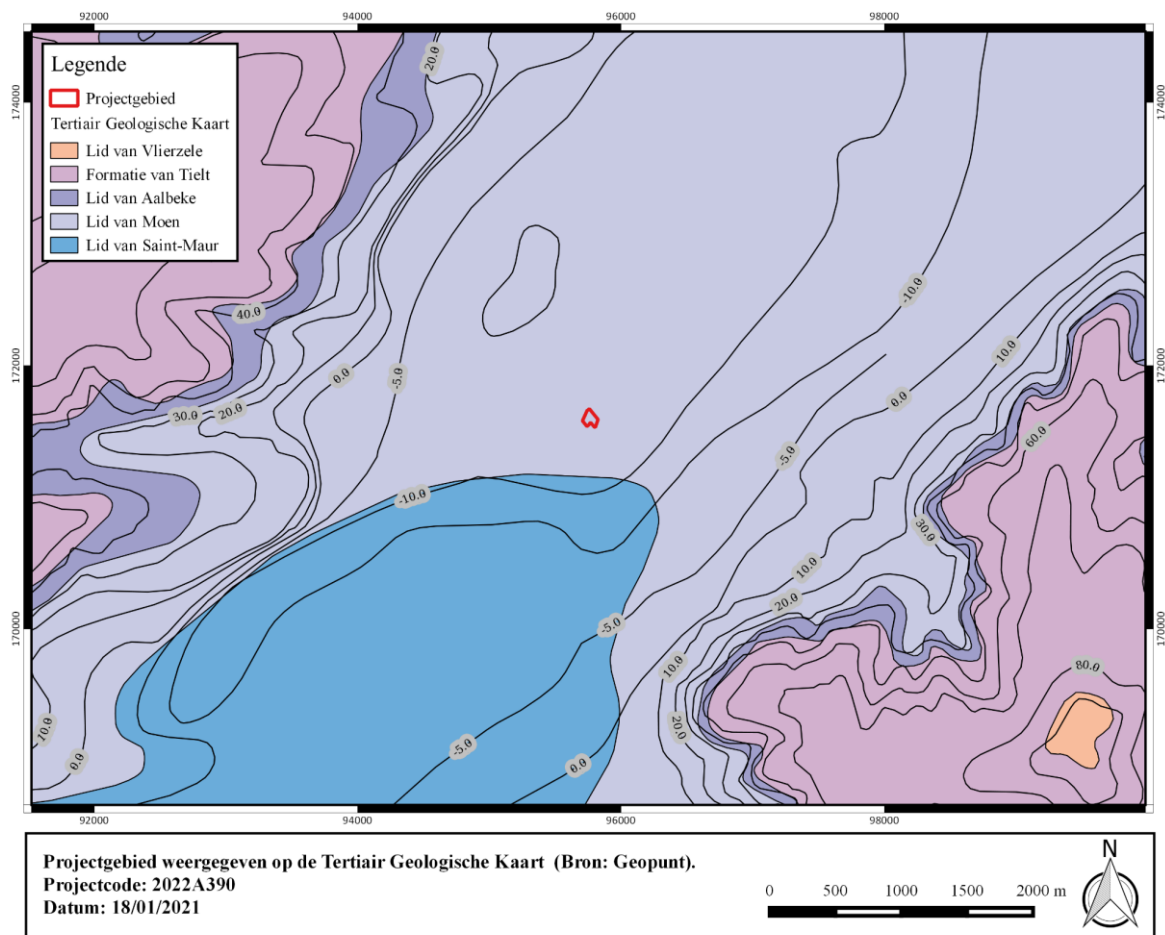

Figuur 10: Hoogteverloop, NW-ZO.

1.4.2.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het **Lid van Moen (Formatie van Kortrijk)**. Deze formatie bestaat hoofdzakelijk uit mariene kleiige sedimenten, die weinig macrofossielen bevatten en is de eerste afgezette formatie van het Vroeg-Eoceen (54,8 Ma – 49,0 Ma). Over het algemeen worden de afzettingen siltiger of zandiger (ondieper afzettingsmilieu) naar het zuidoosten toe en homogeen kleiiger naar het noorden en noordoosten toe (dieper afzettingsmilieu). De Formatie van Kortrijk wordt ingedeeld in vier leden; van onder naar boven: het Lid van Mont-Héribu, het Lid van Saint-Maur, het Lid van Moen en het Lid van Aalbeke. Het Lid van Mont-Héribu rust op de Groep van Landen.

Het Lid van Moen is afgezet tijdens een periode van zeespiegelschommelingen, wat resulteerde in een heterogeen sedimentpakket. Het is een grijze kleiige silt, waartussen intercalaties voorkomen van zand met grof glauconiet of gebroken schelpresten. Deze grove lagen zijn vermoedelijk afgezet tijdens stormperiodes (tempestieten). Naar het noorden en noordoosten toe gaat deze eenheid over naar een meer homogene kleiigere afzetting.

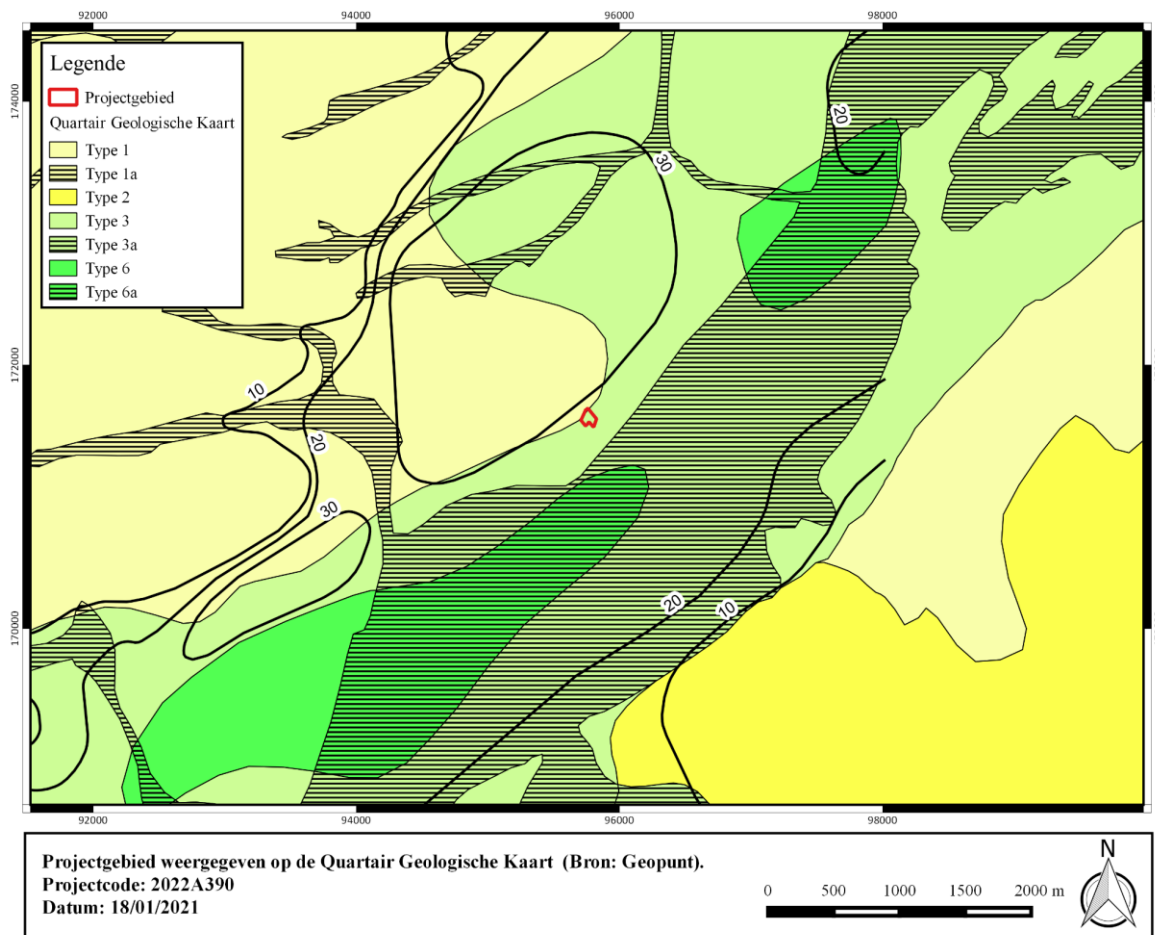
Figuur 11: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is deels gelegen in het **Quartair Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

Het projectgebied is deels gelegen in het **Quartair Type 3**. Dit type bestaat uit een basis van fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan gevolgd door een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zandleem tot leem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen bevatten van het Quartair.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

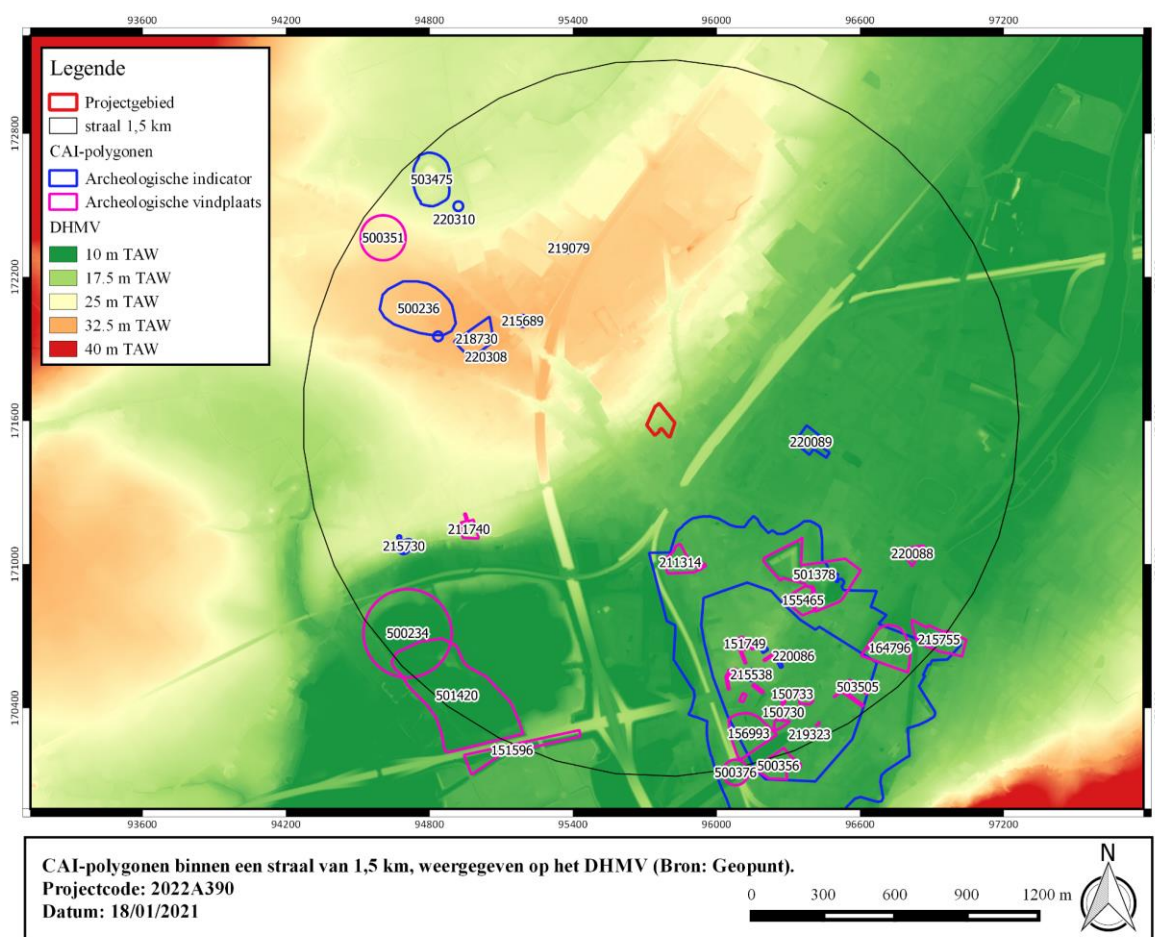
1.4.3 Historische en archeologische voorkennis

1.4.3.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

Synthese

Rondom het onderzoeksgebied zijn verschillende archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Het merendeel van deze gekende sites en vondsten bevinden zich ter hoogte van de stad Oudenaarde en betreffen resten van bewoning in de middeleeuwse binnenstad. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn bij archeologisch onderzoek materiële resten sinds de steentijden en sporen van bewoning en begraving uit de metaaltijden en Romeinse periode onderzocht, hetgeen er op wijst dat de vruchtbare en relatief makkelijk bewerkbare kouterrug reeds sinds de steentijden werd bezocht en bewerkt. Daarnaast zijn bij metaaldetectie ook resten aangetroffen die in verband te brengen zijn met de krijgsverrichtingen van de Spaanse Successieoorlog begin de 18^e eeuw. Een deel van de schermutselingen en troepenbewegingen vinden plaats op de hogere kouterrug ten noorden van de stad.

CAI-polygonen binnen een straal van 1,5 km

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

40130	Opgraving (2008) Late middeleeuwen: resten van een 6-tal kelders van laatmiddeleeuwse huisjes die een gebruik kenden tot het midden van de 20ste eeuw. Er werd een grote hoeveelheid archeologisch materiaal aangetroffen zoals aardewerk, glas, hout, ijzer, brons, gouden ring, organische resten. Bron: Pede R., 2008. Archeologisch onderzoek langs de Hoogstraat te Oudenaarde in 2006.
150181	Mechanische prospectie (2009) Nieuwe tijd: bewoningssporen – muurresten van de vijsmijn Bron: Boncquet, T. & Bot, B. 2009: Oudenaarde - De Ham - Jan Zonder Vreeslaan Archeologisch vooronderzoek van 21 april tot 11 mei 2009, onuitgegeven rapport, Wyckaert bouwonderneming, pp. 14.
150725	Opgraving (1984, 2005); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Noordoostelijke funderingsopbouw van het kasteel (toren en deel muur): de basis bestond uit dicht tegen elkaar ingeslagen aangepunte houten stammetjes met daarop grote platen Doornikse kalksteen. In het vloerniveau van de kelder werden verschillende afvalpakketten gevonden, het oudste dateert adhv aardewerk uit 13de tot laatste kwart 14de eeuw. In de hoek van de torenfundering werd een stortkoker met stortgat gevonden. - De omliggende gracht werd ook aangesneden (ook tijdens proefsleuvenonderzoek 1984) 17^e eeuw: Een tweede afvalpakket in de torenkelder dateert uit de 17de eeuw (vermoedelijk te linken aan de fase waarin de toren reeds in verregaand verval was). Bron: Ameels, V. 2006. Het kasteel in de Kasteelstraat in Oudenaarde: een verhaal van zes eeuwen In: Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed. Een nieuw perspectief voor erfgoedonderzoek, 38.
150730	Opgraving (2007); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: 4 grote houten palen (verspreid over het terrein). Late middeleeuwen: versterkt kasteel - de zuidwest-torenfundering en afsluitende muur van het kasteel werden vrijgelegd - een deel van de gracht werd ook aangesneden - 2 kuilen die te dateren zijn voor de bouw van het kasteel – een houten beerton Bron: Ameels V. 2014: Oudenaarde Kasteel, Intern rapport Onroerend Erfgoed, Brussel.
150733	Controle van werken (1996); NK: 15 meter Late middeleeuwen: een natuurstenen muur

	Melding door Dhr. De Wilde
151596	Opgraving (2003); NK: 15 meter Mesolithicum: 3 concentraties lithisch materiaal met in totaal ca. 26251 lithische artefacten Neolithicum: neolithisch materiaal: o.a. gevleugelde pijlpunt, gepolijste bijl, handgevormd aardewerk, niet-verbrand dierlijk botmateriaal Romeinse tijd: onbepaalde vondstenconcentratie Bron: Lombaert L. e.a. 2007, Een mesolithische vindplaats te Oudenaarde-Donk: een ruimtelijke, typologische en technologische analyse, in: Notae Praehistoricae 27, pp. 89-99
151749	Opgraving (1993) De oudste sporen zijn een vloerniveau in kasseien en een uitsprong van een fundament in Doornikse kalksteen. Het kasseiniveau werd teruggevonden tussen de muren van een beerput en een bestaande keldermuur. Middeleeuwen: kelder. Late middeleeuwen: van de 14de-eeuwse voorganger werden bij muurarcheologisch onderzoek geen sporen teruggevonden. Volgens historische bronnen zou het huidige gebouw teruggaan tot de 16de eeuw, maar ook hier konden niet met zekerheid sporen van worden teruggevonden. Nieuwe tijd: postmiddeleeuwse afvalput. Bron: Trommelmans R. & Acke B. 2010, Archeologisch en muurarcheologisch onderzoek stadhuis Oudenaarde (prov. Oost-Vlaanderen). Basisrapport - december 2010, Group Monument, Afdeling archeologie Rapport 2010/07.
152252	Mechanische prospectie (2008); NK: 15 meter Volle middeleeuwen: aardewerk Late middeleeuwen: restanten van het kerkhof dat rond de Sint-Walburgakerk gelegen was. Het gaat om meer dan 170 begravingen - alle begravingen zijn te situeren tussen de 15de en de 18de eeuw - een aantal grote extractiekuilen - kan op basis van het aardewerk dat in de kuilen werd gevonden gedateerd worden in de 2de helft van de 13de eeuw. Nieuwe tijd: klokgieterskuil Onbepaald: fundering van een van de bouwfasen van de Sint-Walburgakerk Bron: Ameels V. e.a. 2009, Verkennend onderzoek in de Sint-Walburgastraat te Oudenaarde (O.-Vl.), in: Archaeologia Mediaevalis, jg. 32, pp. 80-81
155442	Opgraving (1990)

	Volle middeleeuwen: onbepaald Late middeleeuwen: muurresten en vloerniveaus van laatmiddeleeuws steen. In de oudste fase lijkt het te gaan om 2 aparte woonhuizen. Het oudste van de 2 kan ca. 2de helft 12de eeuw/1ste helft 13de eeuw gedateerd worden. Aan het eind van de 13de eeuw of in het begin van de 14de werd het tweede steen gebouwd (mogelijk meteen als aanvulling). In de loop van de 14de eeuw waren de twee huizen samengesmolten tot 1 ruim woonhuis - zilveren munt van de Brabantse hertog Jan I (1268-1294), 6 bronzen munten waaronder dubbele milt van graaf Willem II (1391-1418), 2 penny's van bisschop James Kennedy III (Schotland, 1460-1488), milt van Johanna van Wesemael (1464-1474) en dubbele milt van Maria van Bourgondië (1477-1482) Bron: De Groote K. 2008, Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw), Relicta Monografieën 1, Brussel.
155443	Opgraving (1991) Late middeleeuwen: muren, vloerniveaus en trapgang van laatmiddeleeuws steen. Het aardewerk suggereert een datering in de 15de eeuw, ten laatste vroeg 16de eeuw. Nieuwe tijd: beerputten. Bron: De Groote K., IAP Opgravingen en waarnemingen verricht door de Buitendienst Oost-Vlaanderen, tussen 1990 en 1999, uitgezonderd de abdijsite van Ename. De Groote K. 2008, Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw), Relicta Monografieën 1, Brussel.
155465	Opgraving (1995); NK: 15 meter Ijzertijd: landbouwniveau Middeleeuwen: grondvesten van deel van een poort van de middeleeuwse stadsomwalling 17de eeuw: restanten van de 17de-eeuwse Vaubanversterking Bron: De Groote K., IAP Opgravingen en waarnemingen verricht door de Buitendienst Oost-Vlaanderen, tussen 1990 en 1999, uitgezonderd de abdijsite van Ename.
155466	Opgraving (1998) Late middeleeuwen: kuilen en gracht, 14de-eeuwse afwatering Bron: De Groote K., IAP Opgravingen en waarnemingen verricht door de Buitendienst Oost-Vlaanderen, tussen 1990 en 1999, uitgezonderd de abdijsite van Ename.

156433	Controle van werken (1995) Late middeleeuwen: ophogingslagen en kuilen Bron: De Groote K., IAP Opgravingen en waarnemingen verricht door de Buitendienst Oost-Vlaanderen, tussen 1990 en 1999, uitgezonderd de abdijsite van Ename
156568	Opgraving (1996); NK: 15 meter Nieuwste tijd: Bakstenen afvalput die in verbinding stond met 3 rijhuizen. Bron: De Groote K., IAP Opgravingen en waarnemingen verricht door de Buitendienst Oost-Vlaanderen, tussen 1990 en 1999, uitgezonderd de abdijsite van Ename.
156579	Controle van werken (1995); NK: 150 meter Late middeleeuwen: ophogingslagen die duidelijk verband houden met de aanleg van de grote markt en de uitbreiding van de Oudenaardse stadsomwallingen. Bron: De Groote K. 2008, Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de-16de eeuw), Relicta Monografieën 1, Brussel.
156993	Opgraving (2008); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Stadsmuur en stadsgracht - kort na de aanleg van de stadsmuur en –gracht oprichting van het Petegemhuus, een refuge van de abdij van Petegem. Een klein gebouwtje ten zuiden van het Petegemhuus behoort waarschijnlijk tot dezelfde periode - alleenstaande site met walgracht 'Het Walleken'. 16e eeuw: Het Petegemhuus werd tijdens de 16de-18de eeuw uitgebreid tot het Apostolinnenklooster, bakstenen muren, trap. - 5 skeletten in de 16de-eeuwe vullingslagen van de stadsgracht Bron: Pede, R. & Klinkenborg S., 2011 Archeologisch onderzoek in een uithoek van de stad: Oudenaarde – De Ham. Resultaten van het archeologisch onderzoek gedurende maart-augustus 2008. Ename expertisecentrum vzw.
159839	Controle van werken (2006); NK: 15 meter Onbepaald: baksteenmetselwerk Bron: De Gryse J. 2012, Oudenaarde - Scheldekop: Historisch-cartografisch onderzoek, Ruben Willaert bvba Rapport 13.
164796	Mechanische prospectie (2012); NK: 15 meter Late middeleeuwen: aardewerk (intrusief)

	17^e eeuw: opvullingspakketten van de 17e- 18e eeuwse vestinggrachten, ophogingslagen greppels en kuiltjes. De vestinggracht werd vermoedelijk gedempt op het einde van de 18e, begin 19e eeuw. Bron: Janssens N. 2012: Archeologische prospectie met ingreep in de bodem, Oudenaarde Scheldekop, Baac-rapport 42, Drongen.
207332	Opgraving (2008); NK: 15 meter Pre – Volle middeleeuwen; akkerlaag Volle middeleeuwen: kuil Late middeleeuwen: zandwinningskuilen en mestkuil Nieuwe tijd: begravingen en grafkuilen, met 173 individuen (15^e-18^e eeuw) – fundering kerkhofmuur 18^e eeuw: klokkengieterskuil Bron: Ameels V. 2013: Oudenaarde - Sint-Walburgakerk. Opgravingsrapport, Intern OE-rapport, Brussel.
207334	Opgraving (2007); NK: 15 meter Late middeleeuwen: Mogelijk resten van een smidse. Kuilen met 15e eeuwse vulling met fragmenten maliënkolder en bewapening, in combinatie met veel steenkool.
211314	Mechanische prospectie (2015); NK: 15 meter Late middeleeuwen: brede (ca. 7,6m) gracht, mogelijk deel van de laatmiddeleeuwse versterkingsgrachten rond Oudenaarde – ophogingspakketten Nieuwe tijd: vestinggracht, wellicht gerelateerd aan de vestinggrachten aangelegd door Vauban. Bron: Van Remoorter O., Devroe A., Vanden Borre J. 2016: Archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Oudenaarde, Tacambaroplein, Colruytsite, BAAC Vlaanderen Rapport 178, Bassevelde.
211740	Mechanische propsectie (2013); NK: 15 meter Romeinse tijd: aardewerk in colluviaal pakket onderaan de helling. Late middeleeuwen: waterkuil Nieuwe tijd: perceelsgreppels en kuil
215599	Opgraving (2015); NK: 15 meter 16e eeuw: kademuur in baksteen met parement in Doornikse kalksteen. De oudste fase is te situeren in of na de eerste helft van de 16e eeuw. In de 18e eeuw worden er

	aanpassingen uitgevoerd o.a. door de aanleg van een watertrap, die later wordt omgebouwd tot beerput. Nieuwste tijd: resten van sluis Bron: De Maeyer W., Van Cauwenbergh S., Taelman E. Cherreté B. 2015: Oudenaarde Louise Mariekaai en J.J. Raepsaetplein. Archeologisch onderzoek, Solva Archeologie Rapport 31, Erpe-Mere.
215755	Controle van werken (2011) Nieuwste tijd: verstoringen Bron: Cordemans K. 2011: Archeologische opvolging van de aanleg van een natuuredultaieve tuin in Oudenaarde, Ename, Intern rapport VLM, Gent.
219323	Opgraving (2016); NK: 15 meter Late middeleeuwen: kerk – verschillende vloerniveaus - 2 massieve muurstructuren in Doornikse kalksteen. Eén is met zekerheid aan een ouder kerkgebouw toe te schrijven. In de historische bronnen is er sprake van een eerste kerkgebouw te Pamele in 1110 Nieuwe tijd: resten van 13 menselijke begravingen, zeer ondiep, wat er op wijst dat het oorspronkelijke vloerniveau zo een 30 tot 40 cm hoger moet zijn geweest. De begravingen dateren op basis van de bijgiften uit de 16e tot 18e eeuw – resten van een klokkenoven. Bron: Bradt T. 2018: Archeologisch onderzoek in de Pamelekerk te Oudenaarde (O?VL.), in Chantinne F. et al. (red.): Archaeologia Mediaevalis 41, 37-40.
500234	Opgraving (1974); NK: 150 meter Neolithicum: concentraties met silexmateriaal Midden-Romeinse tijd: - houtbouw, gracht en een 4 afvalkuilen met aardewerk, fragmenten van dakpannen en van maalstenen Bron: Rogge M., 1974. Oudenaarde-Bevere (O. Vl.) : gallo-romeinse nederzetting. In: Archeologie, 1974, 2, p. 82.
500351	Controle van werken (2003); NK: 15 meter Steentijd: silex Laat-neolithicum: scherf van een klokbeker Romeinse tijd: brandrestengraf met verbrande aardewerkscherven en resten van gecremeerd been Onbepaald: aardewerk met vingertopindrukken. Bron: Rogge, M., Velzeke, 23.07.2003.

500356	Opgraving (2011) Vroeg-Romeinse tijd: beugelfibula Volle middeleeuwen: tegelvloeren, abdijkerk 16^e eeuw: koperen munt van Filips II Bron: Lemay N. 1999, Opgravingen in de voormalige abdij Maagdendale (Oudenaarde) (O.-Vl.), in: Archaeologia Mediaevalis, jg. 22, pp. 71
500376	Controle van werken (1982) Middeleeuwen: duizenden scherven – metalen objecten, benen voorwerpen
501378	Mechanische prospectie (2010); NK: 150 meter Middeleeuwen: ploeglaag 17de eeuw: restanten Vaubanversterking van rond 1670 19de eeuw: kasteel + park met vijver Nieuwe tijd: Profiel van de oude vestinggracht. Bron: Taelman E., Vanholme N., Cherreté B. 2013: Oudenaarde Liedtspark. Archeologisch onderzoek. Februari 2010 & juli 2012, Solva Rapoort 32, Erpe-Mere.& Verhaeghe E., 1997, Geschiedenis van het Oudenaards Liedtsdomein, het Liedtskasteel en zijn bewoners, HGOK, deel 37, pp. 107-122
501420	Opgraving (1984,1985, 1986, 1987), Palynologisch onderzoek (1986), Controle van werken (2002); NK: 15 meter Vroeg – mesolithicum: 4 sites horen tot het mesolithicum (algemeen), waarvan slechts 2 beter onderzocht konden worden – concentratie van lithisch materiaal: talrijke microlieten Laat-mesolithicum: MESO 1: concentratie van lithisch materiaal: (13x5m), o.a. Wommersomkwartsiet en Montban-afslagstijl, verbrande beenfragmenten - MESO 3 en MESO 4: slechts gedeeltelijk onderzocht; maar lijken uit laat-mesolithicum te dateren Midden-neolithicum: kampement: NEO 1: 2 fasen: - Michelsbergcultuur: vondsten uit een diepe, grote gracht en een tweetal kuiltjes, aardewerk, lithisch materiaal - Klokbeercultuur: reeks kuilen en paalgaten, mogelijk een rechthoekige constructie, bot en aardewerk NEO 5:

	enkele kuilen en palen, aardewerk, lithisch materiaal, wrijfstenen, hoefindrukken NEO 2, 3, 4, 6: slechts heel gedeeltelijk onderzocht Lithisch materiaal bestaat o.a. uit geretoucheerde afslagen en klingen, gepolijste bijlen, dwarspijlen, driehoekige pijlpunten, 2 afslagbijlen Talrijke bewerkte beenderen: hertshoornen hakken, spelden, spitsen, afvalproducten Ook onbewerkte dierenbeenderen Romeinse tijd: In de zuidwestelijke zone 3 brandrestengraven, waarvan één met nisje en pot in gewoon aardewerk – een systeem van grachten en greppels Bron: o.a. Van Der Plaetsen P. e.a. 1986, Mesolithische en neolithische sites aan de "Donk" te Oudenaarde, in: Archaeologia Belgica 1986/1, pp. 15-18 - De Ceunynck R. e.a. 1985, Neolithicum - Bronstijdvondsten aan de Donk te Oudenaarde, in: Archaeologia Belgica 1985/1, pp. 67-79
503505	Opgraving (1989) Late middeleeuwen: 4 pottenbakkersovens, mestkuilen, ovens, ijzerslakken, kalk, pottenbakkersafval Bron: De Groote K. 1993, De middeleeuwse ambachtelijke wijk van Pamele (stad Oudenaarde, Oost-Vlaanderen). Het onderzoek in het Huis de Lalaing 1. De pottenbakkersovens, in: Archeologie in Vlaanderen III, pp. 359-399

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

220086	In 1670 gaf Lodewijk XIV aan maarschalk Vauban de opdracht om de versterkingen van Oudenaarde aan te passen: het oude tracé van de vestingen werd aangevuld met vier nieuwe bastions, aan de westzijde werden de bestaande "halvemanen", reeds vermeld in 1646-47, hersteld. Een inundatiegebied beschermde de stad aan de zuidwestzijde.
220088	Indicator cartografie Nieuwe tijd: kleine driehoekige schans in de meander van de Schelde
220089	Indicator cartografie Nieuwe tijd: klein vierkant fortje met gracht
501379	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: stadswoning
503475	Indicator cartografie; NK: 15 meter

	Volle middeleeuwen: motteheuvel omgeven door ringgracht – opperhof/neerhofstructuur – eerste vermelding van de castrale motte in 1232 Nieuwe tijd: 2 kastelen waaronder een groot renaissancekasteel
--	--

Veldprospecties

500236	Veldprospectie (1985); NK: 150 meter Romeinse tijd: aardewerk – vermoedelijk een Romeinse villa – bouwpuin, dakpannen en glauconiethoudende kiezelzandsteen. Bron: Rogge M., Velzeke, 25.07.2003
--------	---

Metaaldetectie

165931	Metaaldetectie 20e eeuw: Voornamelijk vondsten van legerregiment, waaronder ca 6 dogtags, en knopen en insignes, gamel, materiaal voor geweren te reinigen, kogelpunten, gespen, etc.
165988	Metaaldetectie (2013); NK: 15 meter 16e eeuw: verschillende munten Philips II, oorden, korte en maille, ringen, mantelspelden, sierraden en veel steengoed (scherven baardmankruiken en westerwald en andere)
215538	Metaaldetectie Late middeleeuwen: schrijfstift, kaakbeen – fibula – tinnen speelgoed 16e eeuw: Venuspenning
215688	Metaaldetectie (2017); NK: 15 meter 18e eeuw: kruisje
215689	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter 19e eeuw: verschillende musketkogels 20ste eeuw: 5 'dogtags' (identiteitsplaatjes) uit WO I of II (wsk vooral of allemaal WO II) - tientallen insignes WO I of II (wsk of vooral WO II) – pin <i>Boerenfront</i> – verschillende kogels en militaire knopen – fragmenten gebruiksvoorwerpen – kartelrand, twee gaatjes
215699	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter

	Late middeleeuwen: Vermoedelijk stuiver Graafschap Vlaanderen, Filips De Schone (1482-1506), zilver, afgesleten, met wapen van Oostenrijk-Bourgondië
215730	Metaaldetectie (2016); NK: 15 meter 17e eeuw: munten - penning geslagen door rekenpenningmeester Hans Krauwinckel II, in Neurenberg (Nürnberg), 1586-1635
215852	Metaaldetectie 18e eeuw: 9 musketkogels van de slag van Oudenaarde in 1708.
216502	Metaaldetectie (2017); NK: 15 meter Middeleeuwen: aardewerk Nieuwe tijd: musketkogels
218730	Metaaldetectie (2018); NK: 15 meter Nieuwe tijd: musketkogels
219079	Metaaldetectie (2018); NK: 15 meter Nieuwe tijd: musketkogels 20e eeuw: kogelpunten - munten
220308	Metaaldetectie 18e eeuw: zilver ringetje 19de eeuw + muntgewicht 17de eeuw + 4 musketkogels + knopen 18de eeuw + domino speelstuk 18de /19de eeuw + koper munt 18de eeuw
220310	Metaaldetectie 18e eeuw: 30 musketkogels

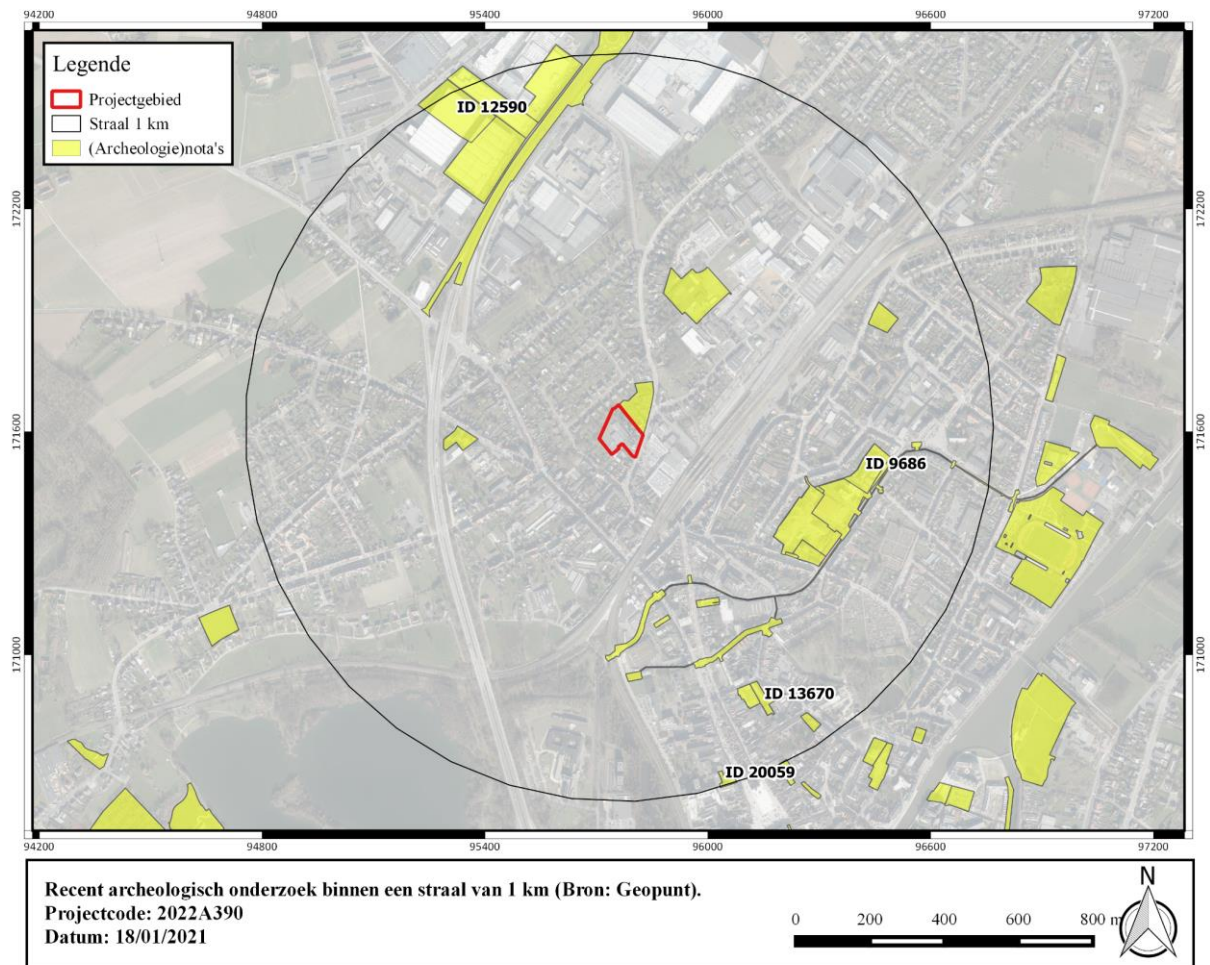
Toevalsvondst

157089	Toevalsvondst (1952); NK: 15 meter Romeinse tijd: grafstructuur - funderingen van een Romeins grafmonument; schedel werd teruggevonden; aardewerkfragmenten (o.a. terra sigillata en terra nigra), glas
--------	--

Recent archeologisch onderzoek, nog niet opgenomen in CAI.

Onderstaande rapporten zijn geraadpleegd via Loket Onroerend Erfgoed.

Figuur 15: Recent archeologisch onderzoek binnen een straal van 1 km (Bron: Geopunt).

Nota ID 12590 – Oudenaarde Bruwaan III (PIB 2019)

Er werden geen sporen aangetroffen. Door het ontbreken van een B-horizont als gevolg van het afgraven en ophogen van de teelaarde zijn er geen indicaties voor de aanwezigheid van archeologische sporen of sites aangetroffen. Het terrein was reeds in die mate verstoord dat er geen potentieel tot kenniswinst meer te verwachten valt, zoals duidelijk blijkt uit de stratigrafische observaties uit de profielen.

Nota ID 9686 – Oudenaarde Blekerijstraat (PIB 2018)

De uitgevoerde geofysische prospectie leverde enkele anomalieën op die tijdens het proefsleuven konden geïnterpreteerd en gedateerd worden en in overeenstemming gebracht met het aanwezige 17de -eeuwse fort. De uitgevoerde proefsleuven wezen op een reeds aangetaste bodemopbouw en de aanwezigheid van een recent (post 1939) aangebracht ophogingspakket. De aangetroffen archeologische sporen zijn zeer beperkt in aantal en kunnen hoofdzakelijk gelinkt worden met het net ten westen van het onderzoeksgebied gesitueerde fort, dat wellicht aangelegd werd in functie van de verdediging van de buitenwerken van de 17de -eeuwse stadsversterking van Oudenaarde. Wellicht werden de laaggelegen terrein tevens strategisch aangewend als een soort van inundatiegebieden om in geval van belegering de vijand zover

mogelijk van de stad af te houden. Van de eigenlijke walgracht van dit fort kon slechts de aanzet tot het oostelijke grachtsegment aangesneden worden.

Nota ID 13670 – Oudenaarde Verbouwing schoolgebouwen Wijngaardstraat (PIB 2020)

Bij de proefputten werden een aantal elementen aangetroffen die mogelijk te linken zijn aan het Kapucijnenklooster. Er werd voor een deel van het terrein een opgraving geadviseerd.

Nota ID 20059 – Oudenaarde Hoogstraat 6-8 (PIB 2021)

De resultaten van het proefputtenonderzoek tonen aan dat het areaal in eerste instantie in de late middeleeuwen werd aangewend voor het winnen van zand en vervolgens, na ophoging en nivellering, nog enige tijd in gebruik was als akkerland. In diezelfde fase, of kort daarna, werd een eerste constructie (diephuis?) haaks gericht op de Hoogstraat opgericht opgetrokken in Doornikse kalksteen. Later, in de loop van de 17de of 18de eeuw, kwamen in de plaats bakstenen constructies opnieuw haaks gericht op de Hoogstraat. Deze kunnen mogelijk in verband gebracht worden met de achterliggende bijgebouwen behorende tot de het 17de eeuws landboek vermelde woningen “De Vijf Hellems” en “Het Cruysken”. Wellicht werden deze bijgebouwen en de in het 17de eeuwse landboek vermelde panden langs de Hoogstraat later in de 19de eeuw afgebroken en/of vervangen door de huidige panden. Nog later verdwenen de achterliggende bijgebouwen om plaats te ruimen voor de inplanting van de Sint-Bernardusschool.

1.4.3.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

De gunstige ligging van Oudenaarde aan de Schelde stimuleerde de handelsactiviteit en de ontwikkeling van een nederzetting op beide oevers tot een stedelijk gebied. Oudenaarde is ontstaan na de teloorgang van de vroegmiddeleeuwse *portus* Ename, als een nieuwe nederzetting stroomopwaarts op de Schelde, op de plaats waar de graaf van Vlaanderen tussen 1000 en 1030 een burcht had gebouwd.

Het uitzicht van de middeleeuwse stad werd in belangrijke mate bepaald door het religieuze leven. Sedert de 13de eeuw waren in de stad een groot aantal kloostergemeenschappen gevestigd. In de 13de eeuw werd - samen met een belfort en lakenhal - een groot rechthoekig marktplein aangelegd, waarop de voornaamste straten uitkwamen die naar de vroegere stadspoorten voeren. De kleine stad verrijkte aanzienlijk door een bloeiende lakennijverheid, tapijtindustrie en zilversmeedkunst.

In 1667 valt Lodewijk XIV Vlaanderen binnen. Frankrijk behoudt Oudenaarde ook na het Verdrag van Aken (1668) waarna Vauban de opdracht gaf om de versterkingen van Oudenaarde aan te passen. De gewijzigde stadsversterkingen zijn duidelijk waarneembaar op de historisch-cartografische bronnen. De Frans-Spaanse oorlog breekt opnieuw uit in 1683. Oudenaarde werd stevig getroffen door beschietingen en bombardementen. Meer dan de helft van de huizen en kerken werd in as gelegd.

Aan het eind van de 18de eeuw verloor Oudenaarde haar uitzicht van versterkte stad. In 1782 werden de vesten verkocht op bevel van Jozef II, met verplichting tot afbreken en opvullen. Ook het Kasteel van Pamele werd in dit jaar gesloopt. De ingerichte burgerhuizen met empiregevels getuigen van materiële welstand in de Franse en Hollandse periode. Karakteristiek voor deze periode zijn de bepleisterde neoclassicistische lijstgevels die werden opgetrokken voor 16de en 17de -eeuwse woningen. De stad kende een industriële opbloei in de 19de eeuw. Deze was gekenmerkt door een grote concentratie van kleine bedrijfjes en handelsnijverheid in de gehele oude stadskern. De grote bedrijven waren voornamelijk ingeplant aan de waterwegen.¹

Het plangebied is gelegen ten noorden van Oudenaarde, in deelgemeente Bevere. Bevere is een 'voorgeborchte' gelegen aan de linkse Schelde-oever en tot voor enkele decennia gelegen omgeven door jaarlijkse overstromende Scheldemeersen. Bij een opgraving aan de Donk, ca. 2 km ten zuidwesten van het plangebied zijn talrijke vondsten uit het mesolithicum aan het licht gekomen. De talrijke artefacten doen een tijdelijke kampeerplaats van jagers vermoeden. Ook een site uit de vroege Bronstijd en een Romeinse nederzetting werden bij de noodopgraving gelokaliseerd.

De naam Bevere zou een pré-Keltisch, namelijk een Belgisch hydroniem zijn. De oudste vermelding is als Buerna (966) en Bevra (1203) te verklaren als beek waar bevers wonen. Ook de patroonnaam van de parochiekerk Sint-Pieters en recent ontdekte grondvesten van het eenbeukige zaalkerkje van veldsteen wijzen op een vroeg-middeleeuwse kerstening.

Het dorp ontwikkelde zich op een verhevenheid tussen twee lager gelegen gebieden de zogenaamde "Wilshage" met vijver zogenaamde "Pudemeere" en de Donk. Eerstgenoemde was een wastina met weiden en moeras rond de vijver, reeds vermeld in 1246 en in 1287 door Olivier van Aishove, heer van Bevere geschonken aan het hospitaal. De hoger gelegen kouterruggen waren uiterst vruchtbaar.

¹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020: Oudenaarde [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/121247>

Door zijn strategische ligging aan de voet van de stadsmuren werd Bevere herhaaldelijk verwoest. Volgens een kroniek werden de kerk en de meeste huizen gesloopt in 1579 voor uitbreiding van de stadsvesten; in 1708 waren de kouters het toneel van de Slag bij Oudenaarde.

Naast de Schelde en de steenwegen zorgt de aanleg van het station van Oudenaarde op Bevers grondgebied op het kruispunt van de lijnen Gent - Saint-Ghislain van 1857 en Brussel - Kortrijk, aangelegd tussen 1868 en 1871, voor de verdere ontsluiting en industrialisatie (voornamelijk textielnijverheid) van het gebied. Met het slopen van de stadsvesten vanaf 1859 groeide de bebouwing snel naar Oudenaarde toe. Door de realisatie van de Expresweg Gent-Valenciennes en de Westerring dwars door het Noordelijk koutercomplex en de Zuidelijk Scheldemeersen vanaf de jaren 1960-70 ontstonden nieuwe industrieparken.

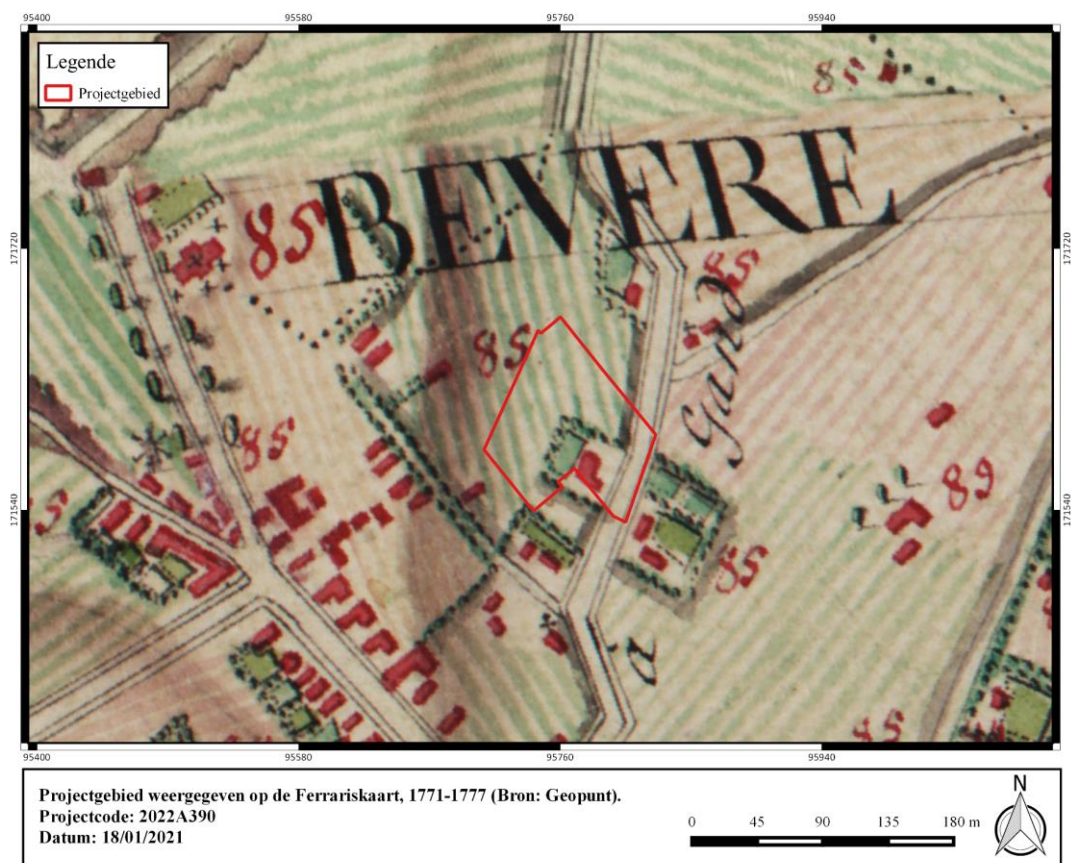
1.4.3.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

De Deventerkaart geeft geen bebouwing weer binnen de projectgrenzen. In de nabije omgeving is wel dichte bebouwing waar te nemen. Gelet op het indicatieve karakter van de kaart kan geenszins uitgesloten dat ook binnen de projectgrenzen bebouwing aanwezig was. Het verloop van de huidige Gentstraat is reeds op de kaart weergegeven. De dorpskerk van Bevere situeert zich iets verder ten noordwesten.

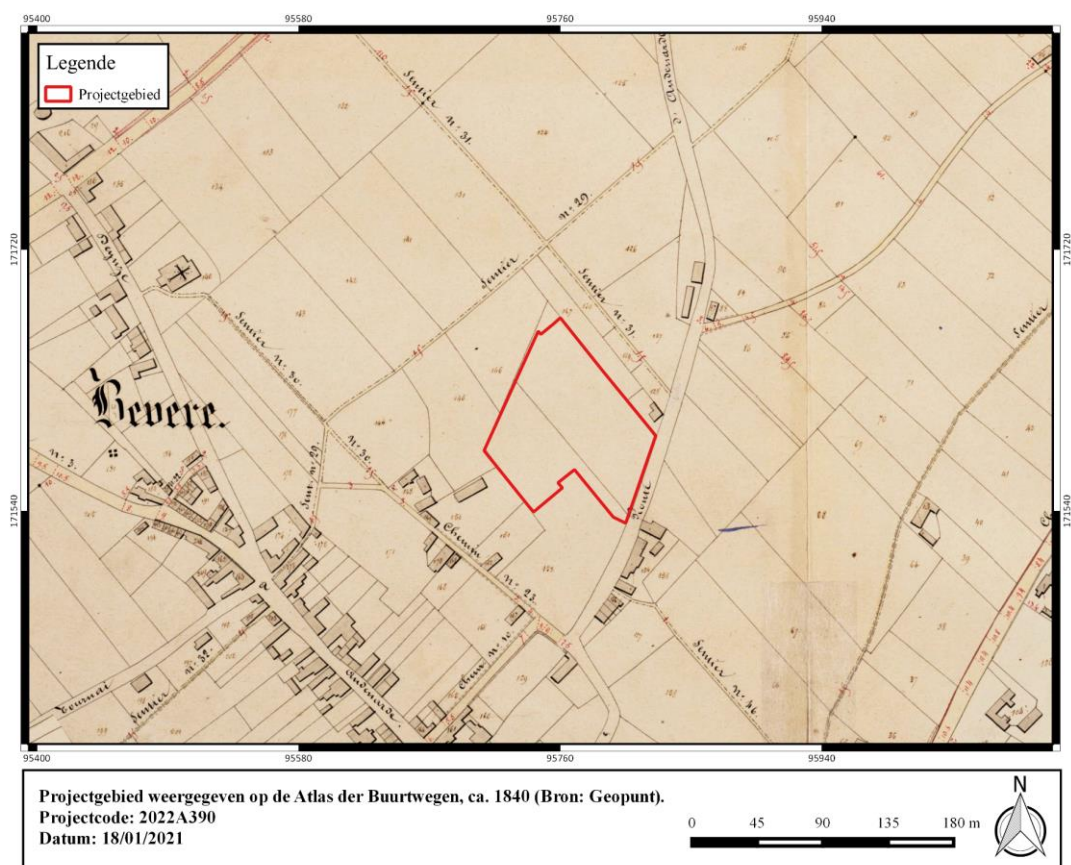
De Ferrariskaart geeft een L-vormig gebouw met bijhorende moestuin weer binnen de projectgrenzen. Het overgrote deel van het terrein staat gekarteerd als akker. Het verloop van de Gentstraat is duidelijk waar te nemen. Op de 19^e-eeuwse kaarten is de bebouwing binnen de projectgrenzen niet langer weergegeven. Via reliëfliijnen is duidelijk het NW-ZO georiënteerd verloop van de helling van het terrein waar te nemen.

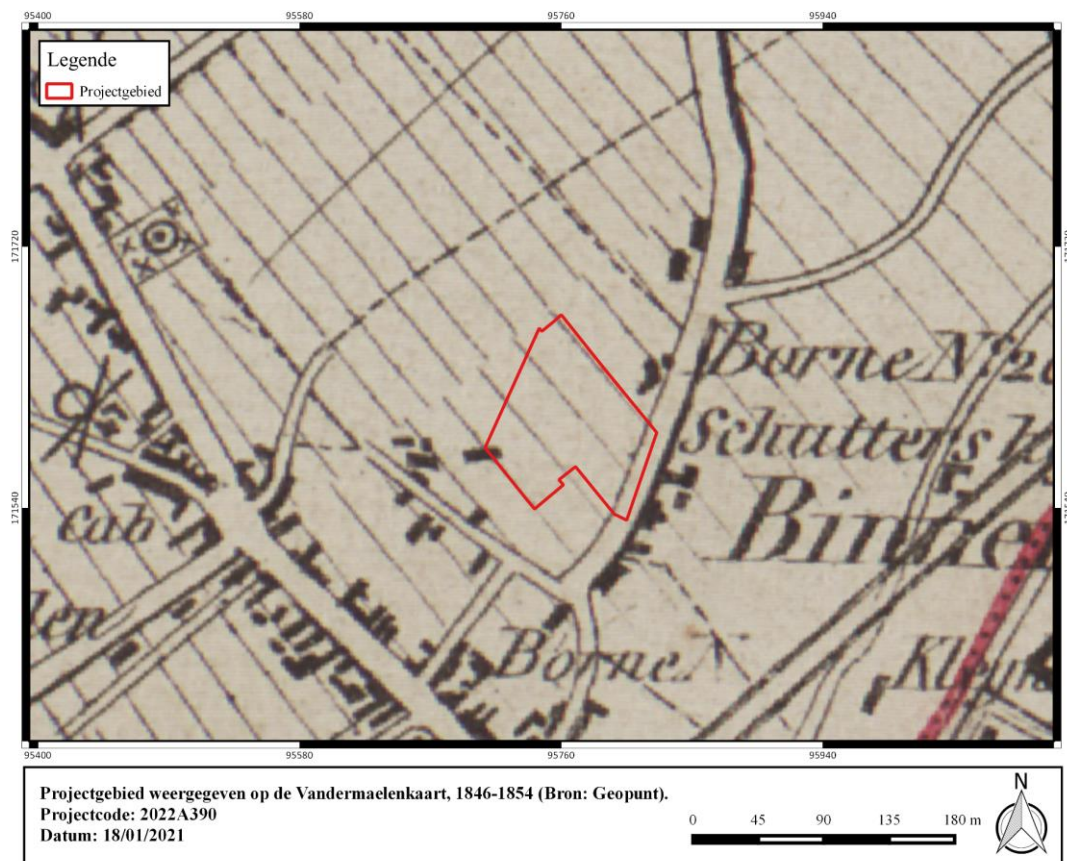
Figuur 16: Projectgebied bij benadering weergegeven op de Deventerkaart, ca. 1560 (Bron: NGI Cartesius).

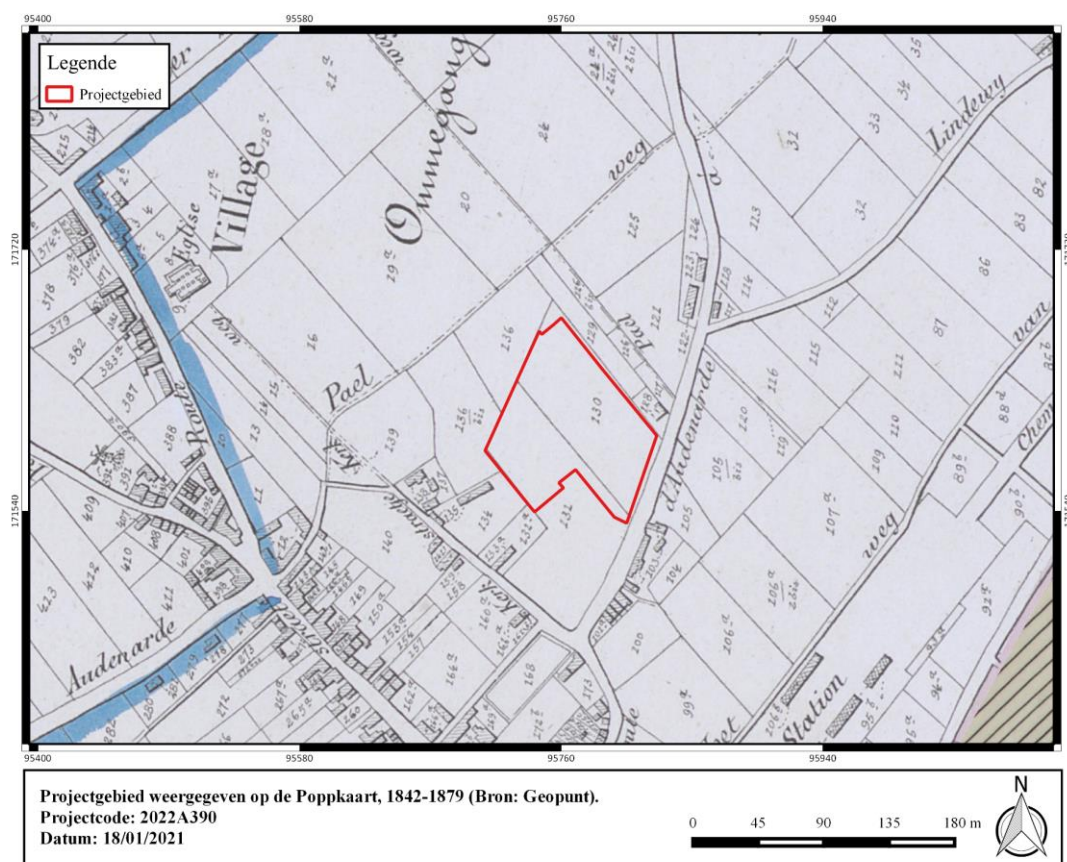
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

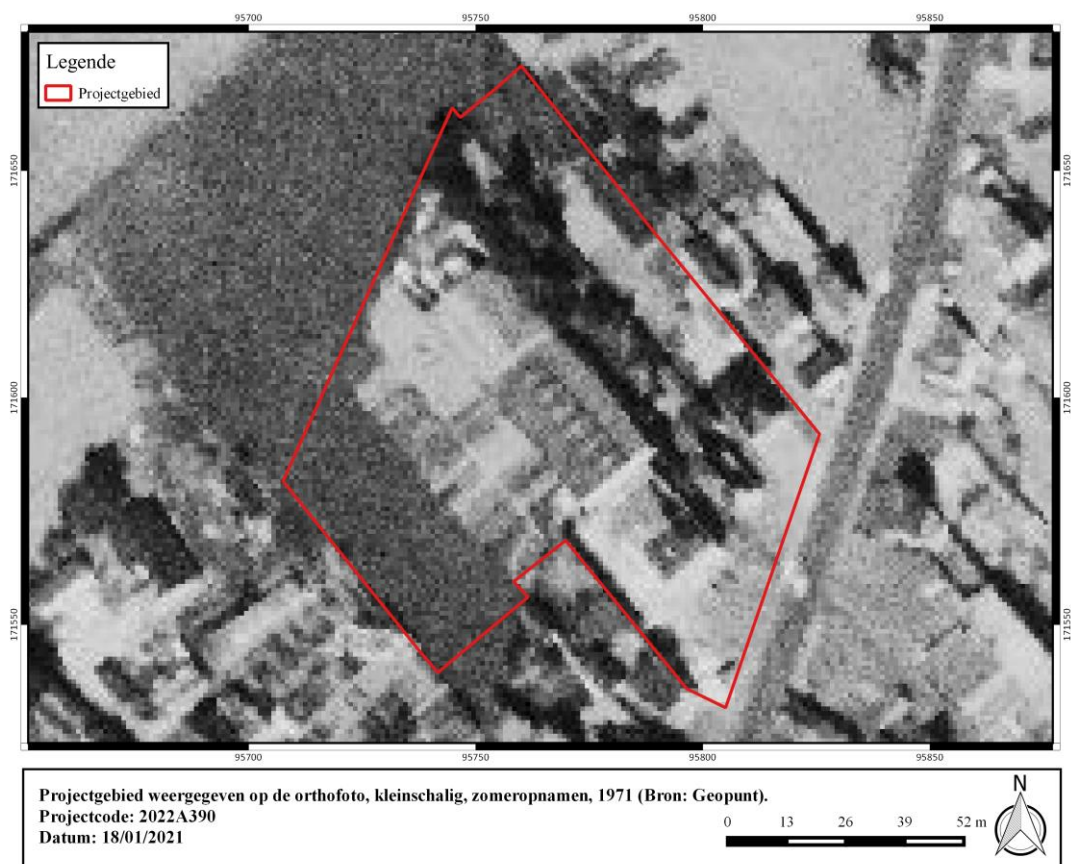
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

1.4.3.4 Huidige gebruik en verstoringen

Op de oudste luchtopname is het overgrote deel van de bestaande bebouwing reeds weergegeven. De verharde oppervlakte is nog kleiner dan op heden. In de jaren '80 breidt zowel de bebouwing als de verharding uit. Recent is de verharding ten noordwesten van de bebouwing verwijderd.

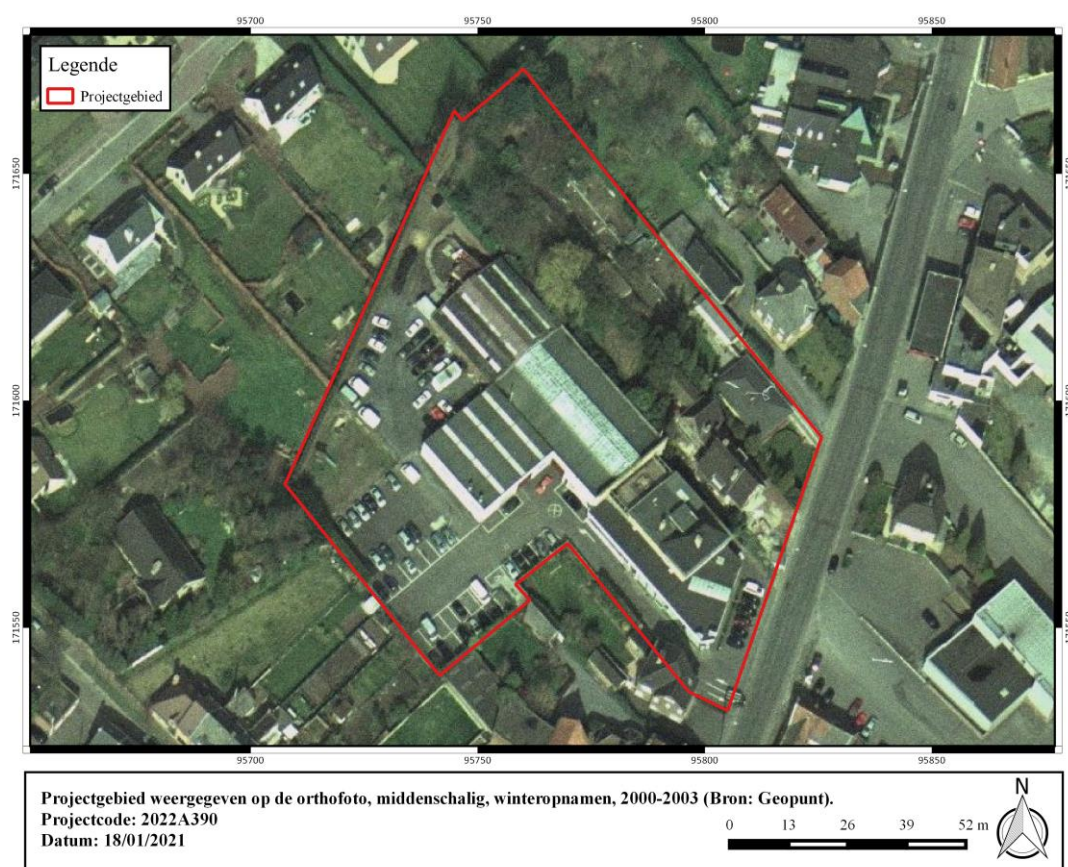
Binnen de projectgrenzen situeert zich een auto-showroom, magazijnen en twee woningen met bijgebouwen. De huidige bebouwing heeft een gecombineerde oppervlakte van ca. 2700 m². Bijkomend is ca. 2200 m² van het terrein verhard en in gebruik als parkeergelegenheid, inrijlaan en oprit. De rest van het terrein bestaat uit groen- en tuinzone. In de tuinen van de woning zijn een aantal bomen aanwezig. In de tuin van huisnummer 72 situeert zich een bovengronds zwembad en een petanqueplein.

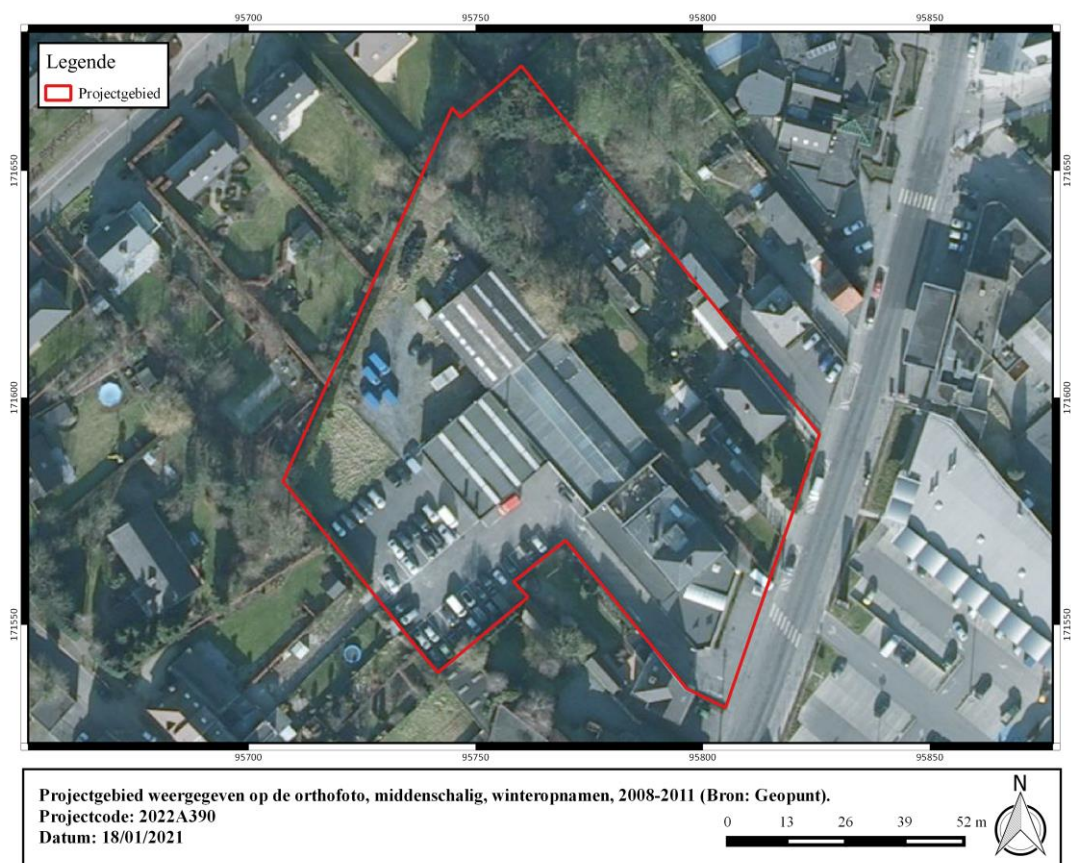
Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

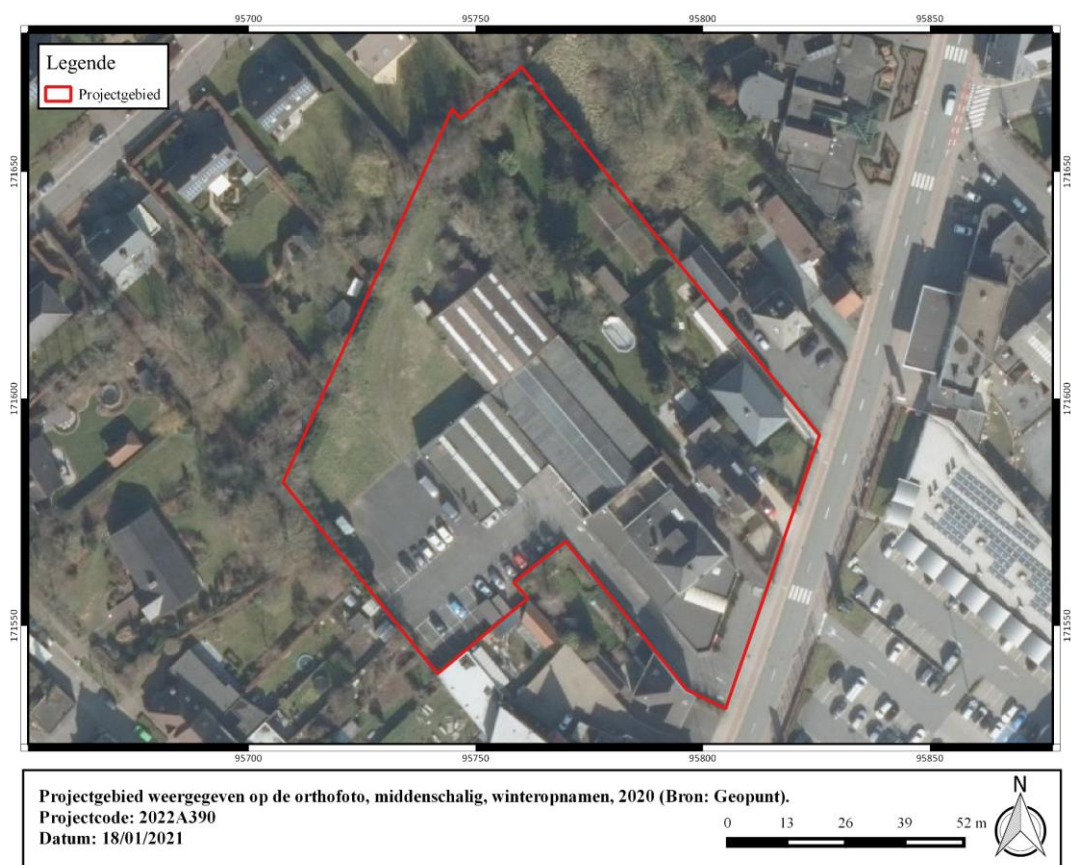
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuwbouwproject aan de Gentstraat te Oudenaarde. Het volledige projectgebied is ca. 9277 m² groot. Hiervan is ca. 2700 m² bebouwd en ca. 2200 m² verhard. De aanwezige infrastructuur wordt integraal gesloopt in het kader van de geplande werken. Initieel wordt het terrein genivelleerd tot op het niveau van de Gentstraat. Dit impliceert dat in het noordwestelijk deel van het terrein ca. 3 m materiaal wordt afgegraven. De nieuwbouw wordt gefundeerd op palen.

De stad Oudenaarde is gelegen langs de oevers van de Schelde. Het onderzoeksgebied zelf situeert zich op overgang van een noordwest-zuidoost gerichte zandleemrug op de rand van het Scheldeterras en de Scheldevallei. Het terrein helt sterk af in zuidoostelijke richting. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen die rusten op fluviatiele afzettingen van het laat-Pleistoceen. De bodemkaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een droge zandleembodem weer die bestaat uit colluvium. De landschappelijke situatie, op de rand van de Scheldevallei moet ongetwijfeld een aantrekkingskracht hebben gehad op rondtrekkende groepen jager-verzamelaars. Daarnaast moeten de drogere randen van de Scheldevallei evenzeer gunstig geweest zijn voor vroege landbouwers. Gezien de gegevens van de bodemkaart en de helling van het terrein moet wel rekening gehouden worden met een beduidende mate van erosie of accumulatie.

Uit de cartografische bronnen valt af te leiden dat het onderzoeksgebied zich op ruime afstand ten noorden van het historische centrum van Oudenaarde bevindt, ter hoogte van het gehucht 'Bevere'. Op de kaart van Deventer is ter hoogte van het onderzoeksgebied geen bebouwing weergegeven. Op de Ferrariskaart is te zien dat het terrein in gebruik is als akkerland, Tegen de straatzijde is bebouwing weergegeven. Deze bebouwing is niet langer afgebeeld op het 19^e-eeuws kaartmateriaal. Op de oudere luchtbeelden is te zien dat de oorspronkelijke verharding een grotere oppervlakte besloeg. Verder zijn weinig veranderingen op te merken de voorbije decennia.

Rondom het onderzoeksgebied zijn verschillende archeologische vindplaatsen en indicatoren gekend. Het merendeel van deze gekende sites en vondsten bevinden zich ter hoogte van de stad Oudenaarde en betreffen resten van bewoning in de middeleeuwse binnenstad. In de omgeving van het onderzoeksgebied zijn bij archeologisch onderzoek materiële resten sinds de steentijden en sporen van bewoning en begraving uit de metaaltijden en Romeinse periode onderzocht, hetgeen er op wijst dat de vruchtbare en relatief makkelijk bewerkbare kouterrug reeds sinds de steentijden werd bezocht en bewerkt. Daarnaast zijn bij metaaldetectie ook resten aangetroffen die in verband te brengen zijn met de krijgsverrichtingen van de Spaanse Successieoorlog begin de 18^e eeuw. Een deel van de schermutselingen en troepenbewegingen vinden plaats op de hogere kouterrug ten noorden van de stad.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel artefactensites als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten. Daartegenover staat echter dat het terrein over een groot deel bebouwd en verhard is. De impact hiervan op het bodemarchief is vooralsnog ongekend. Mogelijk dient rekening gehouden te worden met een aanzienlijke mate van verstoring. In de eerste plaats dient na het slopen van de aanwezige bebouwing een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd te worden teneinde de bodemopbouw, verstoringsgraad en bewaringskansen te evalueren. Indien bodemhorizonten waargenomen worden die kunnen wijzen op betere bewaringskansen m.b.t. artefactensites dan dienen deze bemonsterd te worden in een verkennend grid. In het geval van een positieve staalname wordt

dit onderzoek aangevuld met waarderende archeologische boringen en/of testvakken. Vervolgens is een proefsleuvenonderzoek noodzakelijk op erfgoed bestaand uit bodemsporen in kaart te brengen en de impact van de geplande werken hierop te bepalen indien dit nog kan leiden tot wezenlijke kenniswinst.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2022

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

NGI Cartesius

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

